Антропософски вести

Брой 70
ВЕЛИКДЕН
АПРИЛ 2021 г.

ИЗДАВА СЕ ОТ АНТРОПОСОФСКОТО ОБЩЕСТВО В БЪЛГАРИЯ

Антропософията е път на познание и себеразвитие, който обхваща сферите на философията и науката, изкуството и социалния ред, предлага духовно-научни методи за развитие на истинско осъзнаване на реалността, дава обективно обяснение за човешката и световна еволюция. Основателят – д-р Рудолф Щайнер (1861 – 1925 г.) предоставя на всяка индивидуалност в пълна свобода обективно да изследва и провери фактите, изнесени от него за видимия и невидимия свят.

СЪДЪРЖАНИЕ

2. Стъпки към безсмъртието
4. 160 години от рождението на Рудолф Щайнер
6. Илона Щуберт - „Спомени за Рудолф Щайнер и Мария фон Сиверс”
7. Спомен за Димо Даскалов
10. Историята на антропософския „Календар на душата”
12. Светлината на достойнството и срещата
14. Антропософска група „Рудолф Щайнер” – Стара Загора
16. Антропософска група „Ариадна” – София
20. Конференция по биодинамично земеделие 11-14 февруари 2021 година
21. Светлинният корен и специалното му значение в биодинамичното земеделие и духовната наука
25. Цветните есенции на д-р Бах. Историята на едно домашно
27. Медът като великденска храна
28. Покана за Великденски празник и Общо събрание на Антропософското общество
28. Антропософски групи в България

„Синът Човешки” – фрагмент от тавана на Първия Гьотеанум

Чрез Христовия импулс в човека се влива оживотворяващия принцип на Духа. Така един срещу друг застават „Синът човешки”, израстващ нагоре и „Синът на Живия Бог”, който се спуща надолу. Човешката душа е мястото, където тези два принципа трябва да се срещнат.

Рудолф Щайнер

СТЪПКИ КЪМ БЕЗСМЪРТИЕТО

Броени часове преди разпятието си, Христос Исус се отделя от учениците си и се отправя към Елеонския хълм в Гетсимания, за да се помоли. Денят е тринадесетия от месец нисан и клони към залез. Приключила е и последната вечеря с дванадесетте, избрани от него, на които в акт на смирение и благодарност бе измил нозете. Сега душата му, „наскърбена до смърт" желае усамотение, а устните усърдно мълвят молитвата: „Отче, ако може, нека ме отмине тази чаша, обаче не Моята воля да бъде, а Твоята!" (Лука 22:42) Той, Богочовекът, избрал по собствена воля мъките и смъртта за спасението на Земята и човеците се моли за последен път. Чашата не може да го отмине и жертвата, която е приел да направи ще се превърне във велика Мистерия, която ще промени бъдещето на света, а той ще съпровожда човешките души по пътя на спасението им. Молитвата му е толкова чувствена и всеотдайна, че едри капки кръв избиват по челото му и капят на земята. Това е първото проливане на Христовата кръв, а Божественият Дух, който го изпълва до този момент постепенно започва да се отделя от него. Тези два процеса са свързани и се случват едновременно. Кръвта, като физически израз на Божествения Аз трябва да бъде пролята, за да се осъществи промяната в астралната обвивка на Земята. Сега мъченическият път на спасението трябва да бъде извървян от човека, чието тяло, след внимателна подготовка, в продължение на три години бе приютявало духовната същност на Христос. Това е „Синът Човешки" – пречистената и преобразена човешка същност, която след време ще стане достояние на всички, избрали да следват Словото. Синът Човешки е този, който трябва да извоюва силите, необходими за бъдещото развитие на човешките души. Величествената победа над смъртта представлява триумф на Духа и се случва след изминаването на седем степенен път, изпълнен с различни изпитания - от физическата болка на изтезанието до унижението и подигравките със свещените истини на Словото. Всяка степен съдържа утвърждаващи живителни сили, които укрепват и повдигат душата, приела да следва Христос. А в езотеричното християнство това ученичество се нарича „християнски път на посвещение" и се основава на интензивно емоционално преживяване на всяко от страданията на Христос по пътя към Голгота. Окултният ученик трябва да развие специфични чувства в душата си. В продължение на седмици и месеци с търпение и постоянство той трябва да се изпълва с определено чувство, да живее в размисли и съзерцания, които задълбочават това основно настроение и водят до пробуждане и укрепване на вътрешните сили на душата му. При правилна подготовка и протичане на посочените упражнения у него се появяват определени симптоми - външни и вътрешни. Външните са свързани с промяна или усещания, изявени във физическото тяло, а вътрешните представляват видения, съответстващи на основното чувствено изживяване. Християнският път на посвещение води до отваряне на духовния поглед на окултния ученик и издигането му в духовните светове. Рудолф Щайнер посочва обаче, че паралелно с това пред духовния поглед на посветения се отварят и първите седем слоя на земната вътрешност. Това е така, защото, извършвайки своя духовен подвиг, Христос се спуща от висшите светове към земната сфера, която по този начин се християнизира. А ученикът, изпълвайки се стъпка по стъпка с необходимите чувства и настроения до физически видимите последици, се свързва с тази християнизирана земя до най-съкровените и дълбини.

Джотто ди Бондоне „Измиването на нозете"

Измиването на нозете на апостолите от Христос е първата стъпка в християнското посвещение, а чувството, което трябва да владее, да доминира в душата на окултния ученик е благодарност, смирение и признателност на по-висшата степен към по-низшата. Всеки трябва да си даде сметка, че издигането му по-нагоре в социалната стълбица е благодарение на онези, които стоят на по-ниското ниво. Те създават условията и жертват нещо от себе си за това издигане. Когато ученикът в продължение на седмици се отдава на това космическо чувство, когато напълно развие това в себе си, се появяват симптомите - външен и вътрешен. Те показват, че съответният човек е практикувал достатъчно. Ако физическото тяло е силно повлияно от душата, той получава усещането, сякаш вода покрива нозете му, а образът с измиването му се явява под формата на астрален сън. По този начин описаното събитие в Евангелието на Йоан се превръща в лично изживяване. И тъй като чрез християнската инициация човек може да получи разбиране за вътрешните състояния на земята, конкретното вещество, което опознаваме чрез този първи етап е най-външният, физически слой на земята - този, по който стъпваме с нозете си, наречен „минерална земя". Днес науката не стига дори до средата на този слой. От окултна гледна точка има връзка между човешкия живот и движенията на земните пластове - вулканични изригвания, земетресения и други. Едва в бъдеще, когато духовното изследване ще бъде основен метод на работа, учените ще

могат да се произнасят за вътрешността на земята. Но до този далечен момент само онзи, който поема нелекия път на окултно обучение и старателно се отдава на съответните изживявания получава опитности, разкриващи тайните на земните дълбини.

Уйлям-Адолф Бугро

„Бичуването на Христос”

Вторият етап на посвещението е свързан с развитието на друго чувство, породено от представата за различни болки и изпитания, връхлитащи окултния ученик от всички страни. Той трябва да остане изправен, дори ако върху него се изсипят всички мъки и страдания на света. Когато това чувство се практикува достатъчно старателно, се появяват и съответните симптоми – усещането за удари с камшик по тялото, а пред духовното зрение се ражда образ, свързан с бичуването на Христос. Сега душата на ученика се извисява до етерните духовни области - там, където са първообразите на всички, носещи живота явления и процеси. Паралелно с това, ученикът получава видение и за втория, притежаващ противоположни свойства слой на земята. Субстанцията на този втори слой има способността да убива всяка проява на живот. Той е наречен „унищожител на живота”.

Тициан

„Коронясване с тръни”

Напредвайки по пътя на посвещение към третата степен, окултният ученик трябва да си представи, че най-святото за него - онова, което отстоява с целия си Аз, е обсипано с насмешки, подигравки и презрение. Той се отдава на чувството, че каквото и да се случи, трябва спокойно и твърдо да отстоява това, което е свещено за него. Усещането, появяващо се като резултат е болка от кървави убождания в областта на главата, а чрез вътрешното си зрение ученикът преживява „увенчаването с корона от тръни”. В тази трета степен душата му се издига до астралния свят - света на усещанията и емоциите, а като противоположно изживяване получава видение за третия земен слой. Тук се трансформира психичното усещане в неговата противоположност - превръща се радостта в болка, а болката – в удоволствие. Този слой реагира на чувствата на живите същества и се нарича „сензорен слой”.

Така упражненията постепенно водят ученика и към следващата - четвърта степен от християнското посвещение. Сега вече той трябва да се научи да се отнася към своето физическо тяло като към нещо чуждо, т.е. да не свързва тялото си със своя Аз. Разграничавайки се от физическата си същност, той усеща тялото си като несвойствен за него предмет, а в резултат на това като външен симптом се появяват кървави следи по краката, ръцете и гърдите му. Пред духовното зрение на ученика величествено се изправя „разпятието”. Духовният ученик вижда себе си разпнат. Исторически това е моментът, в който кръвта на Христос изтича от раните му. Проливане на Христовата кръв се случва и в първите три степени - при молитвата, придружена от кървава пот след измиването на нозете, при бичуването и при увенчаването с трънен венец. Рудолф Щайнер посочва, че и през трите степени Азът на Христос постепенно се отделя от тялото. При четвъртата степен имаме пълно разделяне на Христос и Синът човешки, изтичане на кръвта от раните му и като резултат - промяна в астралното тяло на земята. Четвъртата степен на посвещението съответства на първата област на Девакана. Тук пред духовния поглед изгрява един вид аура - мощен светлинен образ, в който не може да се види друго, освен определен тон, който се излъчва от вътрешността. Четвъртият слой на земята е този, който придава форма на земните неща. Той може да се сравни с печат или отпечатък от нещо и се нарича „формиращ слой”.

Тези четири степени представляват подготовка на душата на окултния ученик за момента, наречен „мистична смърт”. Това е петата степен на посвещението. За момент ученикът е потопен в пълна тъмнина, сякаш е изправен пред нищото. Това вътрешно изживяване е сходно с мрака, който пада над цялата земя при смъртта на разпънатия Христос. Рудолф Щайнер казва, че всеки, който не стигне

Матиас Грюневалд

„Разпятие”

до този етап, всъщност не знае какво е зло. Явлението се описва като слизане в ада. След това завесата, закриваща духовния свят се разкъсва и окултният ученик става ясновиждащ. Сходно е и изживяването на петия слой от земната вътрешност. В него няма никакви ограничения, той е пълен с неистов живот.

При шестата степен окултният ученик усеща цялата земя като свое тяло, става едно цяло с планетарния земен дух, а шестият земен слой, изтъкан изцяло от воля и вътрешен живот е сходен с огъня и е наречен „огнена земя". В духовен аспект тази шеста степен съответства на онези области от Девакана, където се намират архетипите на душите.

Питър Пол Рубенс

„Възкресението на Христос"

Последният седми етап от християнското посвещение е наречен „Възкресение и Възнесение". Трудно е да бъде описан, защото всичко, което представлява като величие и възвишеност не може да бъде разбрано от душа, чието мислене все още е свързано с физическия мозък. А земята, в своя седми слой превръща всички свойства в тяхната противоположност. Ето защо този слой се нарича „земен рефлектор". Осмият слой на земята също се забелязва на тази степен на посвещение. Той има не само физически свойства, но и морални. Трансформира моралните качества, които хората развиват в тяхната противоположност, например любовта и състраданието - в грубост и бруталност, поради което е наречен "разбивач". А деветият, най-вътрешен земен слой е земният мозък. Там по магически начин действа злото и се развива изкуството на черната магия.

Това са седемте степени на християнското посвещение. Когато окултният ученик премине през тези седем етапа, християнството оживява в него. Той възприема евангелието на Йоан като реалност, като лична опитност, отъждествява се и става едно цяло с него.

За днешния човек процесите, свързани с християнското посвещение изглеждат трудно изпълними. Дисциплината, постоянството и аскетичният начин на живот са почти невъзможни в съвременния ни многолик и забързан свят. И макар че описаният седем степенен път е бил окултна съдба на десетки хора, за съвременния човек най-подходящо е посвещението във волята - култивирано и практически постигнато в действителната Розенкройцерска школа. Днес антропософията ни дава не само познания за висшите светове, но посочва и начина, по който можем да преобразим душите си, приемайки и следвайки импулса на Христос. Защото безсмъртието, което той извоюва за човешките души чрез саможертва от любов, трябва да бъде заслужено. Или както казва Ангелус Силезиус: „Христос се ражда хиляди пъти във Витлеем, но не се ли роди във вас, вие ще бъдете изгубени завинаги".

Христина Ангелова

Използвана литература:

Рудолф Щайнер - „Евангелието на Йоан" GA 103
Рудолф Щайнер - „Теософия на Розенкройцерите" GA 99
Рудолф Щайнер - „Християнски мистерии" GA 97

160 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА РУДОФ ЩАЙНЕР

На 27 февруари 2021 г. се навършват сто и шестдесет години от раждането на Рудолф Щайнер. За всеки антропософ това е повод за размисли, анализи, спомени. Сякаш времето се стопява като показател, като критерий, размива се и изчезва, а пред душата остава великото дело на един човешки живот. Това е животът на Духовния учител, дарил на човечеството познанието за Духа във форма, най-подходяща за съвременната човешка душа и пътищата, променящи съзнанието и отвеждащи човека към Духовния свят. Това ново съзнание и обновяването на душата водят по един естествен начин към промени в научния, икономически и културен живот. Ражда се валдорфската педагогика, биодинамичното земеделие, антропософската медицина, идеята за тричленния социален организъм. Няма професия, няма сфера на човешка дейност, която, проникната от духовния импулс на антропософията, да не може да бъде променена и облагородена. В центъра стои личността - вдъхновена и творяща, носеща новото духовно познание за света и човека, а целта е цялостната гри-

жа за човешката душа. И колкото повече мислим за живота на Рудолф Шайнер и се опитваме да обхванем величието и отговорността на духовната му мисия, разбираме колко безсилно и ограничено е обикновеното ни човешко мислене и колко бедно е словото, човешката реч, за да изрази значимостта и космическото измерение на делата му. Днес, в стремежа си да го опознаем по-добре, четем разказите на тези, които са го слушали, работили са с него, имали са възможност да черпят вдъхновение и познание от срещите си с него.

Спомените си за Рудолф Щайнер разказва и д-р Норберт Глас - австрийски лекар от еврейски произход, който успява да избяга от нацистка Германия, за да намери убежище във Великобритания през 30-те години. Той е хомеопат, антропософ, съмишленик и последовател на Рудолф Щайнер.

***Д-р Норберт Глас* (1897-1986)**

Дорнах и откриването на Гьотеанума

„Съзерцавах Гьотеанума, който стоеше на хълма със специалния си лъскав сребърен купол и формите на сградата, които блестяха на слънчевата светлина и изглеждаха странно. Всичко беше ново и необичайно, докосна душата ми и породи у мен въпроси: „Това, всъщност беше ли част от моето същество? Дали всичко е действително съществуващо в свят, в който преживяхме толкова нещастия? Мечта ли беше да видя как цветовете се вливат в голямата зала с мощните дървени колони?"

В новата сграда имаше много хора. Взехме си билети и за конференцията. На откриването бях високо, на един от задните редове. По спомен едва ли мога да кажа кой е поздравил участниците. Картината се промени, когато Рудолф Щайнер пристъпи пред рампата. Виждах го за първи път. Той беше облечен в дълга черна дреха и тъмна, подобна на мрежа вратовръзка. Лицето му изглеждаше много сериозно, а черната коса, която оформяше челото и големите тъмни очи, отговаряха на тежестта на външния му вид в този час. Той затвори очи за момент и започна лекцията си."

„Когато Рудолф Щайнер изнасяше лекциите си, с всеки изминат ден аз се убеждавах, че мога напълно да се доверя на това, което този човек казва и прави. В речта и позата си показваше пълен контрол над себе си. Гласът му беше ясен и се носеше надалеч. Имахме възможност да слушаме най-разнообразни лектори, но винаги чакахме Рудолф Щайнер да дойде и да ни каже това, което трябваше да чуем."

„Посетителите на конференцията понякога имаха право да идват в студиото на Рудолф Щайнер, където той създаваше своите скулптури. Той ни приемаше сърдечно, с голяма доброта. Носеше тъмно работно палто и високи черни ботуши. Пред долната част на статуята на „Представителя на човечеството", както той нарече фигурата, която не беше напълно завършена, той каза няколко думи за техниката на дърворезбата. След това взе длето, което постави под ъгъл върху фигурата и силно удари длетото с дървен чук, така че треските на дървото с лекота, сякаш радостно изскочиха. Стоях учуден и си помислих: „Но, как всъщност можа да го направи?" При такава демонстрация човек оставаше с впечатлението, че в същото време той просто продължаваше работата по гънките на фигурата."

„Вечерта отидохме на лекцията му. Отпред имаше маса, върху която бяха поставени всякакви неща, но не можеше да се разбере какви са, защото бяха покрити с кърпа. Всички станаха изключително любопитни. Накрая Рудолф Щайнер дойде с щастлив израз на лицето. Той беше в настроение, с което човек отива при деца, които трябва да бъдат изненадани с нещо специално. Той притежаваше таланта на велик актьор, който знае как да повиши настроението на публиката до най-висока степен. Гледахме с широко отворени очи, когато той започна да разказва, че днес ще ни покаже една прекрасна работа, която нашата скулпторка госпожица Мериан беше направила. И какво? Това бяха различни евритмични фигури, изрязани от дърво и боядисани в подходящи цветове. С голяма радост, но в същото време и с гордост от работата на художничката, той ни ги показа. Такива фигури днес се изработват и стават притежание на много евритмисти и почитатели на изкуството на евритмията."

„По време на втория курс за по-младите лекари, Рудолф Щайнер ни представи госпожа Ита Вегман, която дойде на срещата с него. Трябваше да обсъдим с нея важните за нас въпроси. За място на срещата беше избрана така наречената стъклена къща под Гьотеанума. Тази среща беше за нас специален подарък и участник в курса ни убеди, че трябва да благодарим на Рудолф Щайнер за нея. Цветя, свежи ароматни рози изглеждаха най-подходящи за това, а една от участничките в конференцията с ентусиазъм прие да ги достави. Всички бяхме събрани в стъклената къща и в точно определения час се появиха Рудолф Щайнер и госпожа Ита Вегман. Едва беше свалил палтото си, когато нашата приятелка пристъпи напред с големия си букет от рози и каза няколко думи. Когато след това тя подаде букета, за да го връчи на Рудолф Щайнер, той го сграбчи с ръцете си, тъй като нямаше къде да го сложи, с пренебрежителен жест го подаде на нищо неподозиращата госпожа Вегман. Не каза нито дума на благодарност. Той, който беше най-учтивият човек на света, започна веднага представянето. А ние ? Ние разбрахме, че не желаеше да получава цветя."

Норберт Глас
www.perseus.ch

ИЛОНА ШУБЕРТ
„СПОМЕНИ ЗА РУДОЛФ ЩАЙНЕР И МАРИЯ ФОН СИВЕРС"

Илона Шуберт е родена през 1900 г. в Манхайм. На невръстна възраст губи майка си, баща и се жени повторно, след което семейството се премества да живее в Дорнах. Втората майка на Илона е в езотеричния кръг около Рудолф Щайнер почти от началото на века. На седемнадесет годишна възраст Илона получава членската си карта, връчена лично от Щайнер, като преди това е прочела основните му трудове. Ето какво разказва тя за този забележителен момент: „Беше през април 1918 г. Получих членската си карта от д-р Щайнер за Коледа 1917 г. Лидерът на нашата група в Манхайм, г-жа Хелене Рьохлинг, съпруга на частен съветник, също и майка ми казаха, че съм твърде млада и че никой не трябва да става член преди 21- годишна възраст. Така се случи, че имах квартира във Ваймар и през 1917 г. посещавах уроци по история на изкуството и литература при помощник-директора на Къщата на Гьоте. Когато той забеляза ентусиазма ми за всичко, свързано с Гьоте, ми позволи да идвам в Къщата на Гьоте когато пожелая. Там ми обясняваше различни неща, които ме интересуваха по онова време - например теорията на Гьоте за цветовете и максиларната кост. Беше ми позволено - понякога без придружител - да влизам в кабинета на Гьоте или в малката градина зад къщата. Много често посещавах и библиотеката, където работеше и д-р Щайнер. Бях изпълнена с ентусиазъм така, както само в младостта си човек може да бъде и описвах в писма всичките си преживявания. Майка ми показа тези писма на д-р Щайнер, след което той ми позволи да стана член на Обществото в толкова ранна възраст."

През 1918 г. Мария Щайнер открива евритмичните заложби на Илона. Но освен евритмист, през дългия си живот, прекаран в Дорнах тя става свидетел и на различни събития, свързани с развитието на антропософията. В отговор на молбите да опише спомените си, тя откликва с малка книжка, издадена две години след смъртта и. Избрахме спомените и за изгарянето на първия Гьотеанум, отравянето на Щайнер и съветите, които той и дава по време на бременността и за отглеждане на детето и.*

Изгарянето на първия Гьотеанум

В неделния следобед на 31.12.1922 г. имахме представление на първа част от „Фауст". Същата сутрин аз трябваше да давам урок в една от стаите на Гьотеанума. След това минах през входа, в който беше стълбището към мазето, когато чух странен шум, идващ отдолу. Извиках силно: „Има ли някой там?". Нямаше отговор. Казах на портиера, който веднага слезе долу, но не откри никого и нищо необикновено. Лекторската катедра имаше механизъм за спускане надолу от сцената. В сцената от Фауст, Мефистофел трябваше да е стъпил на катедрата, която в този момент беше спусната долу, докато Щайнер казваше уводните думи към пиесата. Докато говореше, движейки се по сцената, се приближи опасно близо до дупката. В последния момент граф Полцер Ходиц прескочи прожекторите, грабна ръката му и го дръпна настрани. Това беше едно плашещо начало на вечерта. През втората част на пиесата правихме евритмия. Когато минах край декорите ми се стори, че чух шум. Споделих това с човека, който дърпаше завесата и отговаряше за декорите. Той провери, но не откри нищо необичайно. По време на паузата госпожа Валер ни каза, че се случило още нещо смущаващо - огледалото паднало от стената и станало на парчета. Мария Шайнер я погледна строго и каза да не бъде толкова глупава. После се оказа, че точно там първите пламъци пробиха стената. След представлението прибирахме евритмичните костюми, когато усетихме мирис на огън. Проверихме, но нямаше забравена ютия. После аз и майка ми тръгнахме бързо към къщи, за да хапнем нещо преди вечерната лекция на д-р Щайнер. По пътя срещнахме господин О**., чийто обгорял скелет по-късно беше открит в руините след пожара. С майка ми си казахме: „Какво прави тук по това време?", тъй като той отиваше към Гьотеанума. Винаги ми правеше впечатление на душевно болен. По късно бях извикана да дам показания, че съм го видяла. Господин О. беше гърбав и скелетът му бе лесно разпознат по изкривения гръбначен стълб. Лекцията на д-р Щайнер свърши около осем часа вечерта и ние се прибрахме, за да се подготвим за посрещане на новата 1923 година. Имахме много гости и седяхме около голяма кръгла маса, когато телефонът звънна. Беше Рудолф Щайнер, който ни съобщи, че Гьотеанумът гори и всички веднага трябва да отидем там и да вземем със себе си гъби, напоени с оцет. Тръгнахме към хълма, но не виждахме пламъци. Когато доближихме южния вход ни казаха, че огънят гори в Бялата стая, в която често репетирахме евритмия. В нея имаше врата към коридор, водещ нагоре между двата купола, който беше необходим в случай на ремонт. Ако огънят гореше там, не е чудно, че сградата не можа да бъде спасена. Изпразнихме гардеробите и издърпахме сценичната завеса. За съжаление много ценни музикални инструменти, както и нотите, намиращи се в галерията с органа бяха унищожени. Цялата дърводелска работилница също беше изпразнена. Книгите от книжарницата бяха преместени в съседна къща. Наредихме се в жива верига и си подавахме кофи, пълни с вода от работилницата до Гьотеанума. Скоро разбрахме, че не можем да спасим нищо, защото беше невъзможно да се стои близо до сградата. Точно в полунощ, по време на настъпването на новата година големият купол се отвори от пламъците, пръскайки душ от искри във всички посоки. Пожарната команда концентрира усилията си за спасяване на дърводелната. Поради горещината, д-р Щайнер се премести в най-близката къща и

гледаше през прозореца, но се наложи още да се отдалечи. Към седем часа сутринта аз и други приятели се прибрахме по домовете си, за да си сменим дрехите и да се освежим с кафе. Едва сега почувствах колко съм изморена. Цяла нощ никой не беше сядал за почивка. Нямахме воля да приемем случилото се. Когато след кратка почивка се връщах обратно, срещнах д-р Щайнер, който ми каза: „Това е ужасно! Толкова много труд е унищожен!" Няма да забравя мъката, изразена на лицето му. Докато бях заета с почистването на дърводелната, той дойде при мен и аз де опитах през сълзи да му се усмихна. Тогава той каза: „Да, Илона, загубихме най-прекрасното си притежание, но сега трябва да работим още по-сериозно!". Той се обърна и към останалите, които бяха там с думите: „Ще построим отново Гьотеанума, а тази вечер ще се опитаме да покажем пиесата „Трите царе", пък каквото се получи!". Нямаше много време за скърбене. Дърводелната беше просмукана с вода, но стените бяха още топли и всичко беше покрито с пяната на пожарникарите. Всевъзможни неща, някои от които замръзнали, трябваше да се пренесат в съседни къщи. Питахме се дали ще успеем до седемнадесет часа, до започване на пиесата, но успяхме. Д-р Щайнер ни трогна с уводните думи. Госпожа Шурман, която играеше ангела, успя само да каже: „Добър вечер, скъпи гости!", след което се просълзи и замълча. Минаха много дълги секунди, докато тя продължи. Душите на всички присъстващи бяха изпълнени с мъка. Архитектът господин Айзенприс беше пострадал от дългото вдишване на дим и едва успяваше да изговаря думите си, но всички го слушахме окуражително. По време на представлението имахме готовност да използваме пълните с вода кофи, ако се наложи. После д-р Щайнер изнесе лекция от цикъла, който беше започнал. Това негово постижение, без паралел в историята се случваше пред очите ни. Кой на света би могъл да го направи в подобна ситуация! Госпожа Щайнер, която се информираше за всичко, случващо се, също страдаше много, но успяваше да потисне чувствата си, за да стои твърдо до него. Всеки, който преживя пожара чувстваше нещо повече от загуба на близък приятел. Гьотеанумът беше наш истински дом. Всеки детайл от него бе направен с любов и посвещение, в това число и от много хора на изкуството. По време на войната хора от седемнадесет държави, повечето от които воюващи помежду си, работеха заедно в хармония и приятелство. Разбира се, скоро след пожара започна работата по втория Гьотеанум, но сравнение между тях не можеше да се направи. Колко благословени бяхме от съдбата, която ни позволи да преживеем заедно всичко, което се случи!

Илона Шуберт

Превод: Йордан Димитров

* Спомените на Илона Шуберт за отравянето на Рудолф Щайнер и съветите, които той и дава по време на бременността и за отглеждане на детето ще публикуваме в следващия брой на вестника.

** Съществува предположение, че той е запалил Гьотеанума по нареждане на определена окултна ложа. (бел. на преводача)

СПОМЕН ЗА ДИМО ДАСКАЛОВ

Роден е на 27.11.1907 г. в село Бабук, което се намира на десет километра южно от Силистра като второ от общо три деца в бедно семейство. И тъй като през 1913 г. България е принудена да отстъпи Южна Добруджа на Румъния, основното си образование Димо Даскалов получава в родното си село на румънски език, защото то вече е на румънска територия. Учи гимназия в Силистра и е отличен ученик. Той е от бедно семейство и родителите имат затруднения с неговата издръжка. Докато учи, е принуден да дава уроци на румънски деца, работи и в една кръчма. От спомени на дъщеря му Елена Даскалова разбираме, че за работата си, той получава хляб и чай. Семейството му дава много добро морално възпитание. Още от малък, вероятно чрез родителите си, е запознат с християнството. Разказвал ми е как в училище един негов съученик му е ударил плесница, а той обърнал и другата буза. Каза ми: „Аз бях така възпитан" - „ ***А пък Аз ви казвам: Не се противете на злия; но ако те плесне някой по дясната буза, обърни му и другата. „ Матей 5:39*** Около 16 годишен прочита книга за розенкройцерите. Това е един нов, непознат и интересен свят за него, един различен поглед към истините на християнството, който той следва до края на живота си. След успешното завършване на гимназиалното си образование, той отива в Букурещ, където продължава да учи във висше училище. Дипломира се като инженер- агроном.

Димо Даскалов беше много интелигентен човек, говореше румънски, немски, френски, английски, испански и италиански езици.

С ентусиазъм разказваше как за първи път се е срещнал с Антропософията в Букурещ. Първата книга, която негови приятели - антропософи му дават е *"Введение в тайната наука "(GA 13)*. След дипломирането си

Димо Даскалов работи в Тимишуара като агроном. Започва да чете Рудолф Щайнер в оригинал и това променя живота му. Живо се интересува от антропософия. Установява контакт с Дорнах, Швейцария и между 1930-1940 г. става член на Антропософското общество.

На 21 септември 1940 г. Южна Добруджа е върната обратно на България. По това време Димо Даскалов се установява в родното си село, но по-късно решава да отиде до София и да се срещне с Петър Дънов. Чрез приятели успява да осъществи това свое намерение. Не е ясно кога е станала срещата на Димо Даскалов с Петър Дънов - през коя година и къде. При разговора Димо Даскалов му задава няколко важни въпроса, но отговорите на Петър Дънов не го удовлетворяват и той загубва интерес към учението му. Няколко пъти сме говорили с Димо Даскалов за този негов разговор с основателя на Бялото Братство. След тази важна за Димо Даскалов среща, той е убеден, че за него единственият път, по който иска духовно да се развива, е пътят на Духовната наука, дадена от Рудолф Щайнер. Отдавна е осъзнал, че е необходимо тази западна розенкройцерска мъдрост да бъде преведена на български език, за да може България да стане една нормална европейска държава. Не е истина, че на тази среща, Учителят Петър Дънов му възлага да превежда на български език трудовете на Рудолф Щайнер. Преводите на български той прави напълно съзнателно, без някой да му оказва някакво влияние отвън .

В София Димо Даскалов среща бъдещата си съпруга Динка Даскалова, която учи за медицинска сестра. По това време тя вече е запозната с дейността на Бялото братство. След един месец те сключват брак и се преместват в Стара Загора. Димо Даскалов започва работа в Окръжния съвет в Стара Загора като агроном по растителна защита. През 1946 г. той установява контакт с професор Тодор Влайков, води кореспонденция с антропософи от Дорнах, попълва личната си библиотека с голяма част от съчиненията на Рудолф Щайнер. В семейството се раждат двете деца - дъщеря и син. През 1952 година по обвинение на партийния секретар на съвета, Димо Даскалов е арестуван за саботаж. Арестуват го пред очите на жена му и децата му. Елена Даскалова си спомня, че за нея това е бил един голям ужас. Държавна сигурност изземва цялата библиотека с трудове на Рудолф Щайнер на немски, които Димо Даскалов има по това време. След ареста близките му загубват връзка с него. Търсят го близо 40 дни, без да знаят къде е. Жена му Динка Даскалова решава да замине за София и да се обърне към свой познат за помощ. По спомените на Елена Даскалова след тази среща, още на следващия ден той е освободен от ареста, като обвинението му в саботаж е снето. Животът на Димо Даскалов продължава, той работи на старата си служба като агроном. Но всеки ден след работа сяда на масата си и превежда книгите на Рудолф Щайнер на български език. Вероятно по това време с него се свързва Нестор Чуклев - учител по немски в Пловдив, който, вдъхновен от Димо Даскалов, превежда от немски книгата *„Общото човекознание като основа на педагогиката. Основен педагогически курс: част I.“ (GA 293)* От 1969 година Димо Даскалов е пенсионер. На север от град Стара Загора има градина, която с радост обработва. Животът му е скромен, разделен между семейството, преводите и грижите за градината. През този период от живота си той превежда и други антропософски автори като Емил Бок, Шупбах, Попелбаум, Гюнтер Вахсмут, Хуземан, Ернст Март.

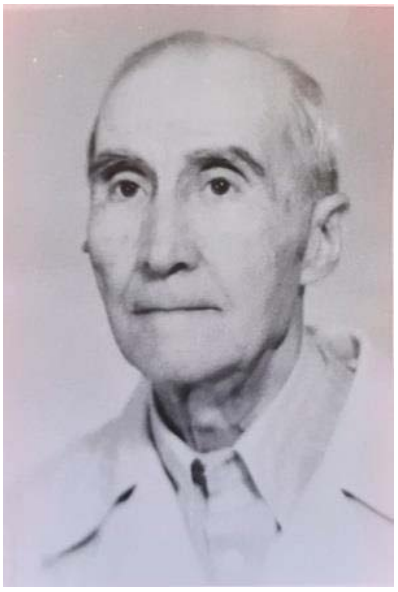

Моето запознанство с Димо Даскалов започна през 1982 година, чрез моя брат Петко Абаджиев. По това време се интересувахме от йога и четяхме лекциите на Петър Дънов. Първото впечатление, което получих от срещата ни беше, че срещу мен стои един много благ и вътрешно спокоен човек, който не спори. Той ми даде книга на Рудолф Щайнер, която да прочета в къщи, след което да се видим отново и да обсъдим какво съм разбрал. Книгата се казваше *„Християнството като мистичен факт и мистериите на древността“(GA 8)*. По това време вече бях женен и споделих с моята съпруга за тази наша среща с Димо Даскалов. Станахме много близки с него. Често ходех в тях, разговаряхме на различни теми, свързани с антропософията. Познавах семейството му, той познаваше моето, а по-късно, когато се родиха децата ми, играеше с тях. Когато идваше в къщи да превежда, имаше отделен кът, на който стоеше пишещата му машина. Той ни даваше антропософските книги, които беше превел. Аз споделях с мои приятели какво съм прочел, а книгите давах и на тях да четат. После от него получавах други книги. Пламен Паунчев печаташе на своята пишеща машина тези книги и така се раждаха нови екземпляри, за да може повече хора да ги четат.

Когато ми каза, че скоро в България ще дойде друг строй, по-демократичен, аз не повярвах. Беше превел една много дебела книга, близо 300 страници на Кристоф Щраве *„Марксизъм и Антропософия“*.

,.

Книгата *"Окултни основи на външния свят. Духовете на мрака и тяхното сваляне на земята" (GA 177)* от Рудолф Щайнер също беше преведена от него. В нея той описва как се проявяват противните духове на християнството и свалянето им от небето на земята. В тази книга Рудолф Щайнер още през 1917 година ясно посочва какво стои зад комунистическата идеология. Ако този превод беше попаднал в ръцете на Държавна сигурност, последствията за Димо Даскалов биха били много тежки. Той ни уверяваше, че скоро ще дойде краят на този строй, което и стана през 1989 година.

Ние го наричахме просто Чичо Димо и когато се събирахме в къщи, за да отпразнуваме тайно някои голям християнски празник, той беше този, който говореше, без някой да го прекъсва. Говореше с ентусиазъм, спокойно и убедително. Беше безспорен авторитет между нас, но никога не злоупотреби с него. Той не споре ше, а изслушваше спокойно своя събеседник и след като чуеше изложението му, казваше: „Ти си свободен сам да си съставиш собствено мнение." Така той не ни отнемаше свободата и не налагаше своето мнение. Когато разказваше за основаването на новите мистерии, за езотеричното християнство, за новия импулс, от който светът се нуждае, той говореше с истинско християнско вдъхновение. След неговото изложение ние му задавахме въпроси, на които той отговаряше със спокоен и убедителен глас. Нямаше спор между нас а едно истинско човешко, приятелско общуване. Димо Даскалов излъчваше тази християнска топлина и сърдечност, която стопляше душите ни. Беше много скромен човек. Никога не съм го виждал ядосан, да повиши тон на някого или да загуби контрол над емоциите си. Около него се усещаше хармония и спокойствие. Веднъж го попитах какво казва Рудолф Щайнер за изкуството. След около месец, за моя изненада, той ми даде току-що преведената от него книга, на която аз бях първият читател.

Книгата се казваше „ *Изкуство и познание за изкуство. Сетивно-свръхсетивния свят и неговото реализиране чрез изкуството". (GA 271)*

Чрез този превод чичо Димо ни даде урок - как да се научим да забравяме малкото си его, безкористно да помагаме на друг, за да открием себе си в другия.

Беше много радостен, когато се запозна с Вера Гюлгелиева от София, която също като него превеждаше от английски на български трудовете на Рудолф Щайнер. И двамата обичаха истински България, бяха патриоти, истински християни, които даряваха на българския народ, мъдрост и просвещение, жертваха своето свободно време, за да превеждат и разпространяват Духовната наука.

През 1984 г. отново, за втори път Държавна сигурност конфискува цялата му библиотека на немски от Рудолф Щайнер, която не връща до края.

А книгата, която е държал на нощното си шкафче, с която е лягал и ставал, е *„ Как се добиват познания за висшите светове" (GA 10).* Той беше първо антропософ и чак след това преводач. Всеки ден практикуваше указанията на Рудолф Щайнер, дадени в тази важна за всеки начинаещ книга.

Когато за първи път го поканихме в къщи на обяд, видях как с наведена глава се молеше и благодареше за храната. По късно научи цялото ни семейство да благодарим за храната, която ядем. Той живееше с Христос и Христос живееше в душата му. През последните седем години от живота му имах благословията, заедно с Петко Абаджиев, д-р Димитър Димчев, Катя Абаджиева, Йордан Димитров, Татяна Димитрова, Пламен Паунчев (вече покойник) - всички заедно да бъдем около този свят човек. Това бяха последните години преди 1989 година, когато беше възможно такива важни срещи да се случват само в тесен семеен кръг, тъй като времената бяха тежки.

В началото на април 1989 г. за последен път видях Димо Даскалов. При опит за гасене на пожар около овощната му градина, около средата на месец април 1989 г. бе получил сърдечен пристъп. Спешно, по препоръка на д-р Димчев е настанен в Окръжната болница в Стара Загора. На него споделя, че в душата си усеща Христос, знае какво го очаква и не се страхува. Точно на Великден сутринта, на 29 април 1989 година, Димо Даскалов умира и преминава прага на Духовния свят. Той не можа да види как след седем месеца този строй се разпадна, но знаеше и беше убеден, че това скоро ще се случи.

С д-р Димитър Димчев и Йордан Димитров решихме Антропософското издателство, което беше регистрирано на 24 декември 1991 г. да носи неговото име. С това решение се продължи неговото дело. Чрез издателство „ Димо Даскалов" стана възможно да се разпространява антропософията на български език и тя е достъпна за всеки българин.

Тази година на 29 април се навършват 32 години от неговата смърт. Пиша това за онези, които нямаха възможността да познават Димо Даскалов.

Днес има Интернет, има толкова много литература. Но тази сърдечност, тази всеотдайност, която беше между нас в началото, понякога се загубва в излишни лични спорове. Когато започнеш да се доказваш и демонстрираш пред другите, че знаеш повече от тях, тогава духът на антропософията изчезва. Тя не е интелектуално занимание, което развива само интелекта, малкото ни его. Тя е хармония между мислите, чувствата и делата на всеки един от нас и е необходимост да преживееш себе си. А най-добрият начин да намериш себе си е да изгубиш себе си в служба на другите. Без едно истинско себепознание, ние не можем да разберем

как е устроен нашият свят, не можем да надживеем егоизма си, ако не поставим в душата си Христос. И когато започва някакъв спор, породен от лични амбиции, тогава на мястото на Христос, идва неговият противник. Вместо да има светлина и любов, се възцарява егоизмът и неуважението към другия - *„Защото, където двама или трима са събрани в Мое Име, там съм и Аз посред тях. „ Матей 18:20*

Животът на Димо Даскалов не беше лек. Той премина през много трудности, но зася добри семена и неговата саможертва даде добър плод. Днес имаме преведени на български език почти половината книги от трудовете на Рудолф Щайнер, благодарение упоритият труд и саможертва на всички от издателството. Почти във всеки по-голям град в България, има антропософски групи, които развиват дейност. Разбира се, това е само началото. Най-трудно и бавно се променя манталитета на човека. Без стремеж да станеш по добър, да бъдеш пример за хората около теб, това няма как да се случи. Веднъж, когато човек разбере какво е свободата, животът му се разкрива по нов начин. Но след това открива, че заедно със свободата, следващата стъпка е отговорност и морал.

Нека тези, които го помним, да го почетем с тази свята розенкройцерска молитва:

Ex Deo nascimur,
in Christo morimur,
per Spiritum sanctum
reviviscimus

А тези, които само са чували за него, за следват неговия пример, да бъдат искрени със себе си и да не се възгордяват. Ако искаш да разбереш кой си - ти си това, което си направил за другите около теб.

Да сведем глави и с най-голямо уважение и любов да кажем: „Благодарим ти, чичо Димо!"

Недялко Абаджиев

ИСТОРИЯТА НА АНТРОПОСОФСКИЯ "КАЛЕНДАР НА ДУШАТА"

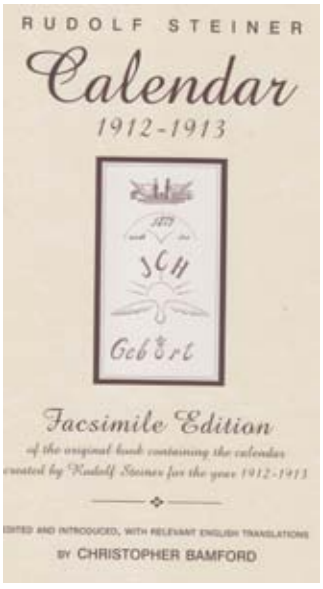

Корица на изданието 1912 г.

Идеята за антропософски календар се ражда в душата на художничката Имма фон Екхардщайн през пролетта на 1911 г. Скоро след това тя и Мария Щайнер, която има здравословни проблеми прекарват три месеца близо до Триест по покана на антропософско семейство. Когато няма лекции, Рудолф Щайнер ги посещава и чува предложението на Имма. Той предлага по негови инструкции тя да направи нови зодиакални знаци и всяка сутрин преди зазоряване да медитира върху преминаването на слънцето през звездните констелации, „за да изгрее интуитивна картина в душата ѝ". През юли Имма отива в Мюнхен, където е заета с подготовката на втората мистерийна драма. Там тя завършва зодиакалните знаци. Публикуването е планирано за края на 1911 г., но се осъществява през март 1912 г. в Мюнхен. Инициативата е финансирана от фондация за теософско изкуство. Календарът е издаден в малък тираж. Щайнер получава първото копие в Хелзинки, където изнася лекции пред руски антропософи. Той им го показва с думите: „Който медитира върху тези стихове, ще постигне много."

За знаците казва следното: „Тези нови образи на зодиакалните съзвездия представляват действителни преживявания, свързани със събуждането и съня на определени духовни същества. В тези изображения имаме знания, които трябва да бъдат подновени. „ Целта е календарът да се превърне в творчески импулс за духовен живот.

През 1918 г. собственикът на цигарената фирма „Валдорф Астория" Емил Молт включва календара в тридесетата цветна брошура на фирмата, предназначена за немските войници, заедно с цигарите. Календарът се появява също в серия от книги, издадени от Херман Хесе за германските военнопленници и е озаглавен от Рудолф Щайнер „Истинското преживяване на загадката на човека през Духа". Но това издание и брошурата не се продават в книжарниците. Известното днес по света издание излиза през 1925 г., няколко дни след смъртта на Рудолф Щайнер. Едно от последните неща, които Щайнер прави е дизайн на корицата и първата страница на календара. В това издание правят впечатление следните неща:

1. Броят се годините от Мистерията на Голгота (3.4. 33 г.). Това е причината календарът за 1912/13 г. да е озаглавен „ В 1879 г. след раждането на Аза".
2. Нови дванадесет зодиакални знака.
3. Пет нови образа, разпределени през годината, символизиращи фазите на еволюцията от Сатурн до Юпитер.
4. Ежедневен календар с имената на известни исторически личности, починали на съответния ден, което позволява медитативно участие в еволюцията на съзнанието.
5. Лунен календар от ефемеридите. Докато зодиакалните слънчеви знаци са пълни с живот, подбуден от силите на духовната еволюция, лунните знаци са излети в по-сковани форми.
6. Медитации за всяка седмица.
7. Образ на душата между Луцифер и Ариман (фигурите с крилата от корицата), показваща пътя, по който тя трябва да стъпи чрез седмичните медитации.

Йордан Димитров

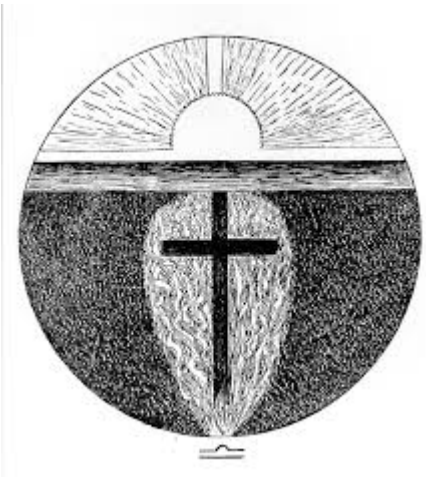

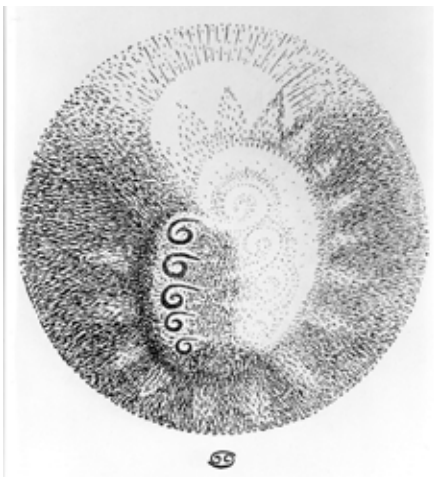

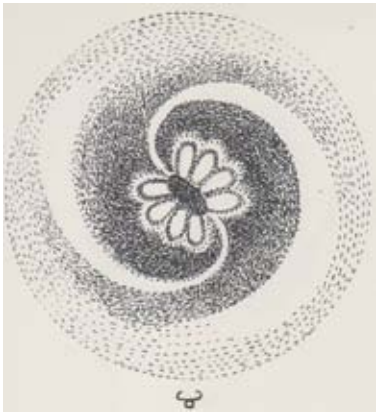

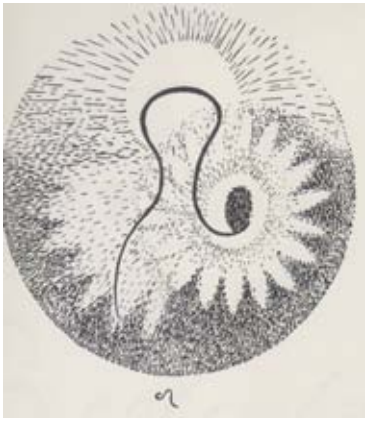

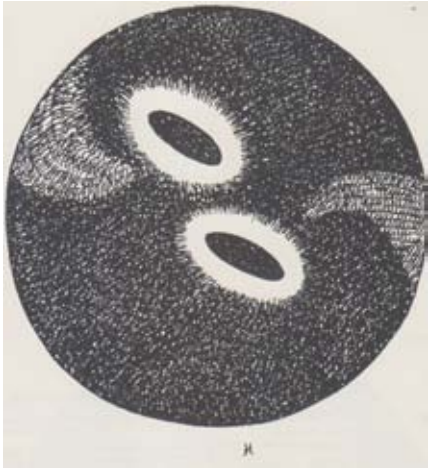

СВЕТЛИНАТА НА ДОСТОЙНСТВОТО И СРЕЩАТА

Всеки ден изживявам чудесни неща. Не живея със съзнанието, че ситуацията в света е катастрофална и че ще става все по-лошо. Може би съм наивен, може би не гледам както трябва, но действително имам впечатлението, че съм свидетел на изгрев на слънцето, а не на залез.

Виждам, как при срещата идва новата светлина. Наблюдавам, че там нещата все по-добре могат да се случват. Това може да се превърне в ново свързване с божественото. При срещата на двама или повече души, между тях може да възникне нещо като защитено пространство, като че ли внезапно там изникват храм или катедрала, създава се едно вътрешно пространство, което носи и закриля това, което звучи достойно от единия към другия.

Представям си, че има същества, които бихме могли да наречем ангелски, очакващи моментите, когато двама души искат да се срещнат, за да се настроят заедно към нещо целебно, към нещо, което може да доведе до светлината. Тогава тези същества пристигат много бързо и се присъединяват, като създават светлинната защита около хората с този копнеж. Познавам това усещане от състоянието на влюбеност. Известно е от векове в любовните отношения. Внезапно доловено присъствие на ангелите днес може да се усети дори при спонтанен разговор в градския транспорт.

Позлатен свят

В мига на възникване на това пространство между хората (най-лесно между двама, малко по-трудно - в група), то се усеща като присъствие в един друг, по-добър свят. И като че ли по време на срещата, светът засиява в златисто. Понякога в такива моменти ми се струва, че дори електрическият смог и светодиодната светлина, вече не са разрушителни за способностите ни за по-задълбочено вглеждане и мислене. Нищо вредно не може да ни се случи, присъства една друга, по-добра действителност.

Усещам увеличаване на тези възможности - чрез съкровена среща във всекидневието да се привлече един по-висш свят. Изглежда, че има същества, невероятно отзивчиви в мига, щом у хората се появи копнеж за среща под знака на достойнството. Те помагат да бъде защитено и осветено създаващото се социално пространство.

Да си спомним думите на Рудолф Щайнер в известната му лекция „Какво върши ангелът в нашето астрално тяло?“ (9 октомври 1918, GA-182): „Занапред всяко свободно религиозно чувство ще възниква благодарение на това, че всеки човек ще бъде признаван за действително подобие на Бога, и то не на теория, а във всекидневния живот. Тогава няма да е възможна никаква религиозна принуда, няма да има и нужда от такава, защото срещата на човека с всеки друг човек поначало ще представлява едно религиозно действие, едно тайнство. И никому не би било нужно да поддържа религиозния живот чрез каквато и да е църква с нейните външни проявления на физически план. Ако църквата правилно разбира самата себе си, тя може да има само една цел: да направи себе си излишна на физически план, след като целият живот ще бъде превърнат в израз на свръхсетивното.“

Би могло също и да се каже: в света, в който живеем има един втори по-добър живот, но сам човек трудно би могъл да влезе в него – най-вече при добра медитация, чрез силни преживявания с изкуство или сред природата. Най-лесната врата за влизане в него е срещата. Срещата, търсена със съзнанието за собственото достойнство и за достойнството[1] на другия, ми изглежда, че е тази врата към духовния свят, която днес най-лесно може да бъде отворена.

Да бъдеш достоен

В различни приказки на входа на свещените места се намира следната мъдрост: „Може да влезе само този, който е достоен.“ Но е важно да се научим да разбираме правилно това. „Да си достоен“ не означава да бъдеш послушен ученик, да си си написал домашната работа и така нататък. Не към това гледа духовният свят, според моето разбиране. Много добре е показано в образа на загубения син в глава 15 от евангелието на Лука. Там горе те се интересуват от това, което носим със себе си. В какво сме могли да проникнем съзнателно и с любов? Те се интересуват от това, колко сме обичали, доколко сме преобразували самите нас. Това „да сме достойни“ не означава да сме перфектни. То означава да търсим достойнството. И понякога го търсим най-усилено, когато сме направили нещо съвсем глупаво, когато се чувстваме истински омърсени; често при това най-усилено търсене може би най-лесно можем да преминем през вратата.

За достойнството имам следния образ: представям си, че всеки човек върви през света със светлинка в ръката. Въпросът за достойнството е: какво мога да направя, без свещичката ми да изгасне? Кога тя свети по-силно, кога по-слабо? Как тя премигва или мъждука, докато върша това? Къде да намеря мястото, където бих могъл отново да я запаля? Важно е да опознаем моментите на разбиране и да продължим да ги упражняваме, а не да запазваме нещо. Възможно е да се наложи и да загубим светлината, за да можем отново по-осъзнато да я открием. Да си представим цялото човечество така. Всеки един отделен човек върви със светлина през живота. Мнозина дори не подозират, че имат светлина и си мислят, че са само тъмни. Те правят всякакви глупости. На тях трябва да им се каже: „Аз виждам светлина у теб! Мисли за това!“ Тогава те може би ще се събудят и е възможно

---

1 Не съм сигурен дали „достойнство, Würde“ е най-подходящата дума за това, което имам предвид. Има нещо от благочестие, Frömmigkeit, Devotion, но тази дума е придобила някакъв друг привкус. Може да бъде също почитание, Verehrung, но от тези думи би трябвало да се махнат екзалтираността и мечтателността, също и да се държи настрана всяко самоотричане. Най-близко до разбирането ми е почтителното отношение, свързано с изпълнено със скромност съзнание за собствената божественост и божествеността на другия. Когато се опитам да изживея това, се чувствам в чистия смисъл „благочестив“

да започнат да се държат по друг начин.

Следователно при „да си достоен“ не става дума за това, вече да си, а да го търсиш. Ако го разберем така, можем да кажем: тези пространства, бих искал да ги нарека „социални храмови пространства“, се отварят чрез срещата и човек може да пристъпи в тях, ако търси достойнството. Това означава: ако търся по-висшето, целебното, озаряващото у себе си, у другия и заедно с другия се стремя към това. Тук не помагат никакъв пропуск, никакво членство, никакво дарение – всичко зависи от вътрешното отношение.

Вълшебната сила на внимателното слушане

Имам впечатлението, че много от това, което обременява съдбовно хората, може да бъде излекувано, когато бъде видяно. Вярвам, че година след година се засилва терапевтичното въздействие и то защото нещата се виждат, а не игнорират. Дори обстоятелството, че някой чува това, което ми лежи на сърцето, позволява сърдечното желание да може както кълн в добра земя да развие първите зелени филизи и да има защитна обвивка. Вълшебната сила на внимателното слушане със съчувствие, с идващ от сърцето интерес, придобива все по-голямо значение и все повече помага.

Следваща стъпка към внимателното слушане може да бъде засвидетелстването. Когато започнем да говорим за това, което възприемаме като достойно и ценно у другия човек, ние подсилваме подкрепящите сили, които могат да бъдат усетени в срещата.

Че на много места вече има събуждане по отношение на психическия тормоз на работното място, е за мен също част от тази тема. Но че все още се случват много несправедливи и недостойни неща между хората, се очертава сега особено ясно като сянка, та нали е възможна и прекалено силната светлина. Много деца идват и носят със себе си съзнанието за това, дали ги вземат на сериозно и гледат на тях достойно. Ако бъдат разочаровани в това, то ценното у тях може да се оттегли. Тъкмо най-чувствителните в тази област могат да причинят вследствие на разочарование най-големите социални наранявания в обкръжението си.

Нараняващо за собственото достойнство може да се окаже, когато се изживее как примерно за родителите един уред като смартфона е по-важен от прекия контакт със собственото дете. Чрез епидемично разпространеното през последните години изместване на прекия човешки контакт от опосредстван чрез машини контакт се наранява човешкото достойнство на цели поколения. Илюзията, че някой може да бъде открит в някакъв уред, принадлежи към сянката или по-добре казано, към голямото разсейване, което ни кара да проспиваме това, което днес е наистина важно.

Измененото срещане и повишената отзивчивост на духовните същества, да защитят и стимулират осъществяващите се под знака на достойнството срещи и при това да даряват човека с изживяване на бъдещия по-добър свят, ми изглежда свързано с това, което Рудолф Щайнер нарича въздействието на Христос в етерния свят и което той предсказва за времето след трийсетте години на 20-ти век. Това ново въздействие на Христос в сферата на етерното беше засвидетелствано от много хора оттогава насам.

Нашето бъдеще

Като свят на живото и на жизнените сили етерният свят не принадлежи на отделния човек, той е свят на междинните пространства, на процесите на времето, на живота и на смъртта. Етерния свят ние изживяваме преди всичко между нас. Никой не може да има монопол върху етерния свят. Етерно всеки се докосва до всекиго и всеки е свързан с всеки.

В този свят на „помежду“, на разкриващия се чрез социалния контакт етерен свят, предусещам Христос, великото Слънчево същество, което според Рудолф Щайнер живее от 2000 години с нас на земята. Пред вътрешното ми око го виждам да строи бъдещия свят. В привидно студения, изпълнен с машини и разтърсван от катастрофи свят вече живее като златна тайна бъдещето. В този друг, по-добър и подготвящ бъдещето свят ние можем да пристъпим чрез срещата. Вече можем, така да се каже, да подушим въздуха на това, което някога ще бъде „небесният Ерусалим“ (така се нарича в Апокалипсиса) или „състоянието на Юпитер“ (във „Въведение в тайната наука“ на Рудолф Щайнер, събр. съч. 13).

Ние също участваме в строежа, ако прилежно използваме входовете и пребиваваме известно време в този друг свят. Бъдещето няма да дойде внезапно в някакъв момент, то вече е вътре в сегашното. В сега вече се намира един друг свят. „Има друг свят. Но той е в този“, казва Пол Елюар. Строителните елементи за бъдещия свят вече се събират, оформят и групират.

Много ужасни неща има в днешния свят. Но го има също и този златен, етерен вътрешен свят. В него се намира нашето бъдеще. Да допринесем за по-нататъшното му изграждане ми се струва най-ценната задача, на която човек днес може да се посвети.

Бъдещето се намира в ръцете на човечеството. Най-важният негов носител е слънчевият дух. Той свързва всичко ценно и годно и го носи в бъдещето.

Йоханес Грайнер
Дас Гьотеанум, 1-2 2020 г.
Превод от немски език: ***Катя Белопитова***

Йоханес Грайнер е роден през 1975 г. в Риен (Базел). Следва музика (пиано и клавирна педагогика) и евритмия. От 1992 г. работи като учител по пиано, от 2000 г. до 2017 г. като учител в училище „Рудолф Щайнер“ в Бирсек, а от 2004 г. в училище „Рудолф Щайнер“ в Мюнхенщайн и в Свободната гимназия в Мутенц. От 2005 г. е в ръководството на Антропософското общество на Швейцария. Занимава се с композиране, провежда екскурзии за изучаване на изкуство и природа със студенти и ученици. Изнася концерти, курсове и лекции по музикални, педагогически и културно-исторически теми. От април 2018 г. отговаря за музиката в секцията по говорни и музикални изкуства.

ЖИВОТЪТ И ДЕЙНОСТТА НА АНТРОПОСОФСКИТЕ ГРУПИ

Антропософска група „Рудолф Щайнер" - Стара Загора

Рудолф Шайнер говори за такива земни хора, които усещат най-добре космическия копнеж и си дават сметка за особения характер на нашата епоха. В лекция от 21.11.1911 г. той казва, че точно те са хората, които влизат в Антропософското движение. В същата лекция той продължава така: „Тук те имат възможност да опознаят не само външния живот и неговите укротяващи въздействия, насочени към горното съзнание; тук те опознават и могъщите тласъци на подсъзнанието, които напразно търсят първопричините на живота и които никой не може да укроти. И все пак тези първопричини на живота могат да бъдат намерени! От кого? От една универсална наука, която се занимава не само с единичните подробности, но и с целостта на живота. Всичко онова, което се разиграва в дълбините на душата и напира към горните пластове на човешкото съзнание, трябва да бъде посрещнато от едно истинско духовно-научно изследване, чийто обект е космическото битие на човека и света…" (GA 139)

Такива хора, които усещат космическия копнеж и търсят едно истинско духовно-научно изследване, можеха да бъдат открити в България през втората половина на миналия век, но антропософското движение все още оставаше недостъпно за тях. В края на осемдесетте години в различни български градове възникнаха почти едновременно и независимо една от друга няколко антропософски групи и всяка от тях пое по своя път. По това време, воден от идеята да служи на духовно търсещите души, Димо Даскалов превеждаше антропософските книги в Стара Загора. През последните седем години от живота си той започна да събира около себе си една малка група млади хора, които искаха да слушат и четат преведените от него книги. През пролетта на 1989 г. той премина прага на духовния свят и остави своите последователи да довършват земните му дела.

Сега е трудно да се повярва, че за онези тайни срещи с учителя беше необходима голяма храброст преди 40 години. Задачите, които Димо Даскалов беше завещал на своите ученици, не бяха нито лесни, нито малко на брой. Цяла година неговите момчета се опитваха да организират една подновена група за антропософска работа. Изпълнявайки неговите указания, те дадоха началото на редовните антропософски срещи през есента на 1990 г. И тогава дойдохме ние, новите, съвсем различни от вече помъдрелите ученици. Средната разлика във възрастта ни не беше повече от десет години, но се усещаше като разлика между поколенията. На първите ученици на Димо Даскалов им беше много трудно да понасят толкова възхищение и респект от нас, новите. Беше им трудно да организират дейността без своя учител, но по-силно от всички трудности беше тяхното изумление от факта, че неговите думи започват да се сбъдват толкова скоро. Те се опитваха да направят всичко необходимо на земен план, за да може антропософията да се ражда всеки път, когато сърцата се обръщат с копнеж към нея. Голямото книжно наследство на първия старозагорски антропософ беше предоставено на онези, които търсеха духовните истини. Братята Абаджиеви се бяха погрижили да имаме клуб и библиотека. Ние се събирахме всяка събота, за да четем заедно и обсъждаме въвеждащите книги. Няколко месеца след началото на редовните ни срещи, Недялко Абаджиев предложи да подпишем учредителния протокол, за да легитимираме дейността си. На 27.02.1991 г. обсъдихме няколко предложения за име на нашата общност и избрахме „Рудолф Щайнер". С това име се регистрирахме на 14 май 1991 г. и за известно време всички приемахме тази дата за рожден ден на групата. През първите седем години след тази дата разгледахме няколко основни книги от наследството на Рудолф Щайнер. По това време наши любими гости бяха Майкъл Харви, Мария де Зваан и Мехтелд Каман. Интересът към тях и ентусиазмът, с които ги посрещахме, бяха завладяващи и не можеха да се сравнят с нищо, което изживявахме през следващите периоди. Мария де Зваан идваше два пъти годишно и не криеше радостта от срещите си с нас. Ние също не криехме дългото очакване и искрено признавахме тъгата си при нейното заминаване. Веднъж, когато това се повтаряше, ние й казахме, че от деня на нейното изпращане за нас започва дългото очакване на предстоящото й завръщане, а то предстоеше след половин година. Тя беше искрено изненадана, а отговорът й ни завари неподготвени: "Как е възможно да тъгувате за мен, щом вие оставате заедно тук?!" След тези нейни думи настъпи мълчанието на нашето недоумение. Никой не се беше опитал да погледне от тази гледна точка. Без нея ние не се чувствахме заедно. През тези първи години все още бяхме като объркани деца, изоставени от любимия учител. В началото на втория период това се промени, носталгията се изгуби и нито един гост вече не можеше да влезе в нейната роля. Настроенията, които ни завладяха по-късно, бяха съвсем различни.

До края на 1998 г. ние се срещахме всяка събота. За седем години прочетохме заедно книгите, които приемахме за основни. Четяхме и обсъждахме „Тайната наука", „Философия на свободата", „Как се постигат познания", „Християнството като мистичен факт", „Евангелието на Лука", „Евангелието на Матея", „Петото евангелие" и други. Търпеливо и внимателно по-възрастните изграждаха у нас модела на Сократова беседа и отстраняваха излишния дискусионен елемент в обсъждането на лекциите. Социалната ни дейност се развиваше ритмично и ние не пропускахме седмичните срещи, защото в тях откривахме хора, заедно с които

искахме да се занимаваме с антропософия. В средата на първия период Георги Акабалиев стана ръководител на групата и това ръководство продължи около четвърт век. Въпреки всички изненади и трудности активният живот продължаваше и вдъхновението не пресъхваше.

През вторите седем години ние все още имахме клуб и тази важна материална опора ни даваше възможност да укрепнем, преди да се сблъскаме с препятствията, които ни очакваха по-късно. В този период дейните членове на групата поемаха различни инициативи, а останалите имаха избор да се присъединят към тях в пълна свобода. Всяка нова инициатива продължаваше дотогава, докато интересът към нея се изчерпваше. Обемът на групата растеше, появяваха се нови лица. Някои от тях не достигаха до идеята да станат членове на обществото. Дейността ги интересуваше, но те идваха преди всичко от любопитство. По-възрастните бяха много деликатни в оказването на подкрепа към колебаещия се участник, да открие смисъла на своето членство в общността. В края на века в нашата група останаха точно онези хора, които искаха да продължат духовния си път, водени от чувството си за принадлежност към Антропософското общество. По това време възникнаха обичайните проблеми с участниците, които искрено се стремяха да станат дейни членове. Новите инициативи бяха твърде много и твърде разнопосочни. Сред нас винаги имаше различни гледни точки за дейностите и инициативите в Антропософското общество, но единомислието по някои текущи въпроси не беше изключение. Така в първите години на този век всички бяхме убедени, че вече е време да организираме публична лектория. Някои дори смятаха, че е малко късно. Не беше трудно да направим тази крачка навън, защото от няколко години вече имахме вътрешна лектория. Спряхме се на идеята за месечна лектория и три години се грижихме за нейното развитие. Тя беше посещавана от хора, убедени, че при нас ще открият това, което търсят. Някои посетители идваха, водени от най-съкровените стремежи на душите си. В този период за нас беше много важно да не ги разочароваме. Публична лектория имаше и в София. В нашата вземаха участие както лектори от София, така и от други страни. Връзките ни с двете столични групи ставаха все по-интензивни, а съвместната ни дейност - все по-съгласувана. С активния живот на другите антропософски групи ни обединяваха празниците, на които се срещахме четири пъти в годината, а два пъти годишно ние ставахме домакини на празника. Редовни гости на организираните по това време столични събития бяхме и ние. Една от лекциите, които заедно посетихме в София, беше тази на Алан Люарс от английското антропософско общество. В нея той разглеждаше старите и новите мистерии във връзка с Великденския празник.

В началото на 21 век ние започнахме да се срещаме в сряда и да работим по темата на годината. Темата за 2003 г. беше „Метаморфоза на интелигентността и съотговорност за текущите събития". През цялата година четяхме и обсъждахме препоръчаната литература, а през януари правехме цялостно обобщение. На редовните ни срещи обикновено присъстваха десет-единадесет души. Всяка година в края на февруари прекъсвахме текущата си работа, за да направим тематична среща-разговор за личността на Рудолф Щайнер. Обикновено се разказваха епизоди от неговата биография или се цитираха откъси от „Моя жизнен път", а в повечето случаи приятелите споделяха какво е за тях срещата с книгите му и как изграждат личната си връзка за него. През февруари 2004 г. вече бяхме направили такава вечер, посветена на Рудолф Щайнер и дори две обобщения по работата ни от миналата година, а не можехме да продължим напред, защото новата тема все още не беше известна. Годишната тема се появи в началото на март. Тя беше твърде близка по смисъл до предишната. Георги Акабалиев я преведе от английски. Заглавието й беше „Метаморфоза на космическата интелигентност и развитие на вътрешното усъвършенстване". Когато намерихме и препоръчаната литература по нея, започнахме новата си целогодишната работа. Паралелно с това разглеждахме и „Как се постигат познания за висшите светове". Почти всички приятели се съгласиха да я разгледаме повторно. Десет години индивидуална работа по тази книга ни дадоха достатъчно здрава мотивация, за да решим отново да я четем съвместно.

По инициатива на трима души от нашата група беше създаден вестник „Антропософски вести" през последната година от 20 век. Резултатите от това добро начало ставаха все по-видими през изминалите 21 години, най-вече когато вестникът стана пълнолетен. Други трима души от нашата група се включиха в класа на Мария де Зваан по социална терапия. Само една нейна ученичка завърши този курс в София. Тя внесе нов елемент в седмичната ни работа, като започна да ни занимава с динамично рисуване в началото на всяка среща. Освен указанията по рисуване, Дочка ни даваше някакво упражнение, което беше научила от Мария де Зваан. Под нейния поглед ние рисувахме много добросъвестно и старателно. Понякога правехме упражнението „Кое събитие беше най-важно за мен през последните две седмици?". Веднъж почти всички приятели посочиха едно и също събитие от нашия социален живот, но това беше изключение. Значимостта на съвместно преживените събития се осмисляше индивидуално от всеки. В този период се получи едно здравословно разнообразяване и обогатяване на живота на групата в резултат на пълната свобода, която вече беше дълбоко осмислена и зряла По това време животът на нашата група беше навлязъл в своя трети седемгодишен период. Ние създавахме нови работни групи, които възникваха спонтанно и не съществуваха дълго. Така се появи младежката група, чийто живот беше твърде кратък, защото младежите бързо пораснаха и напуснаха родния си град. Валдорфската група просъществува три години, а малко по-продължителен беше животът на евритмичната група, ръководена от Диана Мюл. Приятелските връзки в нашата малка общност се изграждаха и разгръщаха много бързо. Ние се научихме да се ценим взаимно. Допускахме много грешки при вземане на съвместните решения, но имахме воля да продължим независимо от тях. Заниманията ни с изкуство през този период бяха много активни и разнообразни, но основната ни дейност оставаше темата на годината. Когато бяхме разгледали препоръчаната лекция „Етеризацията на кръвта", Георги Акабалиев предложи да не работим повече

по годишната тема, а да изберем книга, която да обсъждаме както преди. Тогава започнахме да четем „Ръководни антропософски принципи“ и Мистерийните драми. След това разгледахме „Необходимост и свобода“, „От Исус към Христос“ и „Апокалипсиса на Йоан“.

През 2012 г. нашата група навлезе в своето пълнолетие и всички маловажни занимания бяха забравени. Обсъждането на антропософското светоусещане и прилагането му в живота беше главната тема в седмичните ни срещи. Имахме нов клуб и нови осъзнати отговорности. Вратите ни не бяха вече така широко отворени, както преди. Двама души от нашата група поставиха началото на нова въвеждаща група, която се събираше в свободния тогава понеделник. Седмичните ни срещи променяха избрания ден. Бяхме започнали да се събираме в събота, след това в неделя и до този момент вече се бяхме срещали почти във всеки ден от седмицата. След като избраният ден стана вторник, не го променихме до днес. Заедно бяхме разисквали и обсъждали около 40 лекционни цикъла и никой не мислеше, че това е достатъчно, не само защото засиленият стремеж към познание задълбочаваше душевния живот, но и защото пълнолетието ни донесе разбиране, че пътят на духовното развитие не е лесен и удобен. Не бяхме изненадани, че Георги Акабалиев предложи да прочетем „Езотерични разглеждания на кармичните взаимовръзки“. Точно в този момент трябваше по-зряло да осмислим истината за трагизма в съдбата на Антропософското общество и за необходимостта от задълбоченото й разбиране. Ние прочетохме заедно шестте тома за четири години и осъзнахме, че са възможни такива изпитания, които могат да загасят светлината и да изпълнят душата с отчаяние, но те трябва да бъдат преодолявани отново и отново. Не че някой от нас четеше тези томове за първи път, но вече бяхме убедени, че тяхното съвместно прочитане придобива много по-голямо значение от всички прочетени в групата лекции до този момент. Ние разбрахме колко е важно да работим заедно от цялото си сърце и да поддържаме силата на колективната воля. Разбрахме, че в духа винаги оставаме заедно един до друг.

През май тази година възрастта на нашата група ще стане 30 години, но това не е юбилей и все още не е време за равносметка. Преди две години приключи четвъртият седемгодишен период. Тогава все още четяхме 5 и 6 том от „Езотерични разглеждания”. Сега вървим през втория Слънчев период на нашата биография, опитваме се да бъдем истински Михаилови ученици и се стремим да не вършим нищо излишно. Събираме се всеки вторник и на срещите ни винаги идват повече от десет души, понякога много повече. Количественият признак никога не е имал значение за нас и често си го повтаряме. В студените зимни вечери се е случвало на някоя сбирка да присъстват само трима души, но винаги след това отсъстващите се завръщат. През последната година всеки вторник сме повече от дванадесет души, а сред нас са младите тридесетгодишни участници в нашия живот и дейност. Спомените ни връщат към един много специален момент преди около двадесет години, когато взехме решение да прекратим антропософските сбирки. Изпълнихме решението си и оцеляхме цяла календарна година. Приятелите ни от София и любимите ни холандски гости бяха изумени, когато възстановихме ритмичните си срещи и дейността ни тръгна с нова сила. В наше присъствие те се питаха какво е запазило единството ни - някой предположи, че нашето приятелство ни е съхранило. Но този отговор можеше да бъде истинен само за онези много далечни години. Днес той е валиден, но е недостатъчен. Нашето единство се крепи на съвместното търсене на онова „убежище, в което по правилния начин действат антропософският стремеж и антропософското духовно течение“ (GA 239) и на други ценности, здраво изграждани през годините. Волята да преминем заедно през втория Слънчев период, тази хармонична с нашите мисли и чувства воля, има своите здрави опорни точки в осъзнатия стремеж да бъдем верни служители и „ благородни помощници на онова, което иска да се прояви чрез антропософията в земното развитие“. Вече близо тридесет години нашите седмични срещи започват с Календара на душата, а през последната година завършват с откъс от „Портата на посвещението“:

„Творящата светлинна същност сияе от човек към друг човек, за да изпълни с истина света. Благословията на любовта Душата стопля в друга, за да създаде Блаженството на световете и пратеници на Духа обединяват…“

Веселина Велкова

Антропософска група „АРИАДНА” - София

Искам да започна краткия си разказ за група „Ариадна“ с благодарност към хората и събитията в живота ми, които ме вдъхновиха да създам тематична работна група точно с такава насоченост, към хората, които подкрепяха и насърчаваха дейността ни, към участниците в групата, всеки от които с желание даваше своя принос в общата ни работа, и не на последно място на близките и приятелите зад Прага, защото мостът с мъртвите е именно чувството на благодарност. Според Рудолф Щайнер, „мъртвите могат да говорят с нас само чрез това чувство за благодарност, иначе между нас се издига стена. Те говорят на живите през въздуха, който се създава от чувството за обща благодарност“. (1)

Идеята се зароди още през 1999 г., когато Марайке ван Хаселт ми разказа за създадената от нея група „Аврора“ в Апелдорн, Нидерландия. Разказът предизвика голям интерес у мен, но дейността на тази холандска група ми се струваше трудно приложима в България. През 2001 г. на първия англоезичен основополагащ курс в Дорнах се запознах с Пайви Лапалайнен, която активно работеше в тази насока. През 2004 г. Марайке изнесе лекция в Стара Загора „Как да работим с душите на умрелите“. През 2007 г. имах щастието да присъствам на първата международна конференция в Дорнах на тема „Живот в смъртта. За една култура в подкрепа на смъртта и умирането“. Така планът за бъдещата работна група придобиваше все по-ясни форми. Между другото, вече бях прочела доста от многобройните лекции на

Рудолф Щайнер. За него придружаването на мъртвите в понататъшния им път и помощта, която могат да получават от живите е част от главната му лична мисия. Още на 7 годишна възраст той има окултно изживяване, при което получава задача от безплътния образ на своя починала (по-точно самоубила се) леля, с която дори не се познава, още преди другите да научат за смъртта . Червената нишка и основна цел за групата дойде от един пасаж в лекцията на Рудолф от 7 декември 1915 г., изнесена в Берлин, включена в цикъла „Човешката съдба и живота след смъртта“ (Събр. съч. 157а). Когато ние си спомняме за мъртвите и отправяме към тях мисли и молитви, изпълнени с благодарност и любов, ние създаваме за тях, в техния свят нещо, което може да се сравни с изкуството в нашия свят. На всяка Задушница или събиране, посветено на паметта за мъртвите, ясновидецът, казва Рудолф Щайнер, може да види, че те също присъстват и участват в този акт на творчество. Това, както и четенето за мъртвите на текст, следващ хода на мисловните образи в духовната наука и представляващ тяхната храна, бяха опорните точки, които ми се струваха подходящи за нас. Разбира се, възможностите нарастват, когато се включи и обсъждане на въпросите, възникнали не само от четенето на лекции, но и на тези, които всеки носи в душата си.

И така, на Архангелова Задушница – 7 ноември 2009 г. – началото беше поставено от 7 души с ясна и силна мотивация за подобен вид работа. На следващия месец станахме осем и продължихме в този състав до 2016 г. Трябваше да се измисли и подходящо име за групата. Вихра се справи успешно с тази първа задача, като още на втората ни среща направи напълно подходящо предложение и така стана кръстница на групата „Ариадна“.

Ритъм от една среща на месец беше напълно подходящ за нашите цели и възможности. Събирахме се за обща работа всяка първа събота от месеца, а през останалите съботи бяхме свободни по същото време да прочетем някой текст или просто да се помолим за мъртвите и да работим индивидуално. Рудолф Щайнер многократно и подробно описва начина да се прави това и огромното значение за мъртвите, което имат нашите усилия. Когато в работата на една група се създаде и поддържа определен ритъм, в духовния свят, в който живеят нашите близки и приятели зад Прага, очакват срещите ни, така че отговорността ни за спазване на уговорения час става още по-голяма.

Много е важно настроението, което се създава още в началото и по възможност се поддържа до края на срещата. А то трябва да бъде чувство на благодарност, усещане за тяхното присъствие, чувство за смирение, дълбока почит и отговорност към предстоящата работа, посветена на тях. Това може да се постигне със запалване и съзерцание на свещ, отделяне на няколко минути за отърсване от външната динамика на живота в големия град, обръщане към себе си и към нашите близки и приятели зад Прага. Понякога отправяхме мислите си и към други души, за които няма кой да се помоли. Рудолф Щайнер отдавна е посочил значението на този жест с молитвата, отправена към хилядите непознати, безименни мъртви и воюващи на фронта, с която започва и завършва всяка своя лекция през Първата световна война. След като отправим и задържим вниманието си в необходимата посока, прочитаме някоя подходяща строфа от многобройните медитации и молитви за мъртвите, дадени от него и от други автори – Герхард Райш, Джубран Халил, Новалис, Адам Битълстън, Ивлин Кейпъл, както и от български автори, между които особено близки чувствахме поезията на нашия приятел Михаил Кендеров.

В началото, за да се опознаем по-добре, търсехме в биографията си отговори на въпроси като „Кога за пръв път срещнахте смъртта? Как я изживяхте? Кои събития от живота ни можем да сравним със смъртта?“ Друг въпрос към всеки, който желае, и при всяка наша среща беше да сподели нещо изживяно или прочетено, или някакво осъзнаване за връзката между т.н. живи и т.н. мъртви, както често ги нарича Рудолф Щайнер. Оказа се, че доста от нас имат ярки сънища, които са несъмнено доказателство за среща с наши починали близки или приятели. Освен това започвахме да осъзнаваме, че мъртвите са ни помогнали в определени случаи и продължават да ни помагат. Тук не мога да не спомена указанието на Рудолф Щайнер за перспективата в развитието на връзката ни с душите на мъртвите: „В бъдеще ще се разбере, че най-мъдрите хора, които могат да бъдат попитани за нещо, което трябва да се случи на Земята, са мъртвите. […] Духът-Себе се изгражда чрез това, че мъртвите ще станат съветници на живите на Земята“(2).

Друг изключително важен аспект от нашата работа беше възпоменанието за наши починали близки. Всеки споделяше в съответния подходящ момент духовната биография на своята майка, баща, брат или друг близък човек, като се обръщаше особено внимание на момента на земната смърт, която е различна и индивидуална за всеки и която от другата страна е духовно раждане, посрещано с радост. Тези интимни моменти не само помогнаха на техните души, но заздравиха и кармичните връзки между нас, създавайки интерес към личния живот на членовете в групата, а и разшириха кръга на нашите познанства, макар и косвено, с други души зад Прага. Направихме възпоменания на съответните дати и за наши антропософски приятели, които вече живееха в духовния свят, както и по времето, когато групата беше започнала да развива своята дейност. На много от тях се опитвахме да помогнем с групова молитва още през периода на боледуването им, преди да преминат Прага.

Централната част от нашите срещи, на която отделяхме най-много време, беше изучаването на лекциите дадени от Рудолф Щайнер. Започнахме с откъси от отделни лекции по темата на нашата група, но скоро се съсредоточихме върху бавното, задълбочено и подробно изучаване на цикъла от 6 лекции „Вътрешната същност на човека и животът между смъртта и новото раждане“, изнесен във Виена през април 1914 г. (Събр. съч. 153) Структурата на този великолепен цикъл представлява имагинации върху трите розенкройцерски сентенции – по 2 лекции за всяка сентенция. Инициалите на сентенциите EDN, ICM, PSSR са изписани и върху камъка на мястото, където е положена урната с праха на Рудолф Щайнер. Разсъждавахме върху всеки пасаж, задавахме въпроси, които текстът пораждаше и които понякога оставаха за осмисляне през времето до следващата ни среща. След този

цикъл продължихме със „Смъртта като преобразуване на живота“ (Събр. съч. 182), а след него разгледахме и „Връзката между живите и мъртвите“ (Събр. съч. 168). Започнахме и цикъла „Свръхсетивният човек от антропософска гледна точка“ (Събр. съч. 231), който за съжаление не успяхме да довършим.

Имаше и един доста дълъг период, в който част от работата ни беше свързана с изкуството – съзерцание на една от 25-те репродукции от „Книга на мъртвите“ – сборник от картини и строфи на Герхард Райш (1899-1975), посветени на изживяванията преди смъртта, в момента на смъртта и след смъртта, или на някоя от 35-те репродукции от сборника „Път на познание в картини“ на същия автор. Понякога не само съзерцавахме, а се опитвахме и да нарисуваме определени картини. Включихме и някои други художници като Арнолд Бьоклин (1827-1901), създал дълбоко въздействащите и подтикващи към размисъл „Автопортрет със смъртта, свирещa на цигулка“ и „Островът на мъртвите“. В том 4 от „Кармичните връзки“ (лекция от 10 септември 1924 г.) Рудолф Щайнер описва как неговата склонност към съзерцание произтича от живота му като рицар на Крал Артур с особено дълбоко отношение към духовното в природата.

Арнолд Бьоклин -
Автопортрет със смъртта, свирещa на цигулка

В процеса на работа възникваха и нови идеи – като например да потърсим последните думи на известни личности, да съберем епитафии на известни хора, а после и да съчиним епитафия за собствената си смърт.

Запознахме се и с някои приказки от Братя Грим, неиздадени в томовете с известните български преводи: „Кръстникът Смърт“, „Погребалната риза“ и др. Юлия сподели с нас това, което знаеше за дейността и приноса на д-р Елизабет Кюблер-Рос, посветила живота си на грижата за терминално болни, и за нейните книга „За смъртта и умирането“ и „Животът след смъртта“. Разговаряхме и за неотдавна излезли публикации, като книгата на неврохирурга д-р Ибън Алегзандър „Доказателство за рая“, издадена на български език през 2013 г. Обсъждахме и актуални въпроси на нашето време като евтаназията или тъй нареченото „асистирано умиране“ въз основа на лични изживявания, описани от д-р Золтан Шерман в лекцията му „Съдбата и процеса на умиране“.

Опитахме се да включим и новото изкуство на „видимия език“, създадено от Рудолф Щайнер – най-вече изпълнение на „Алелуя“ – но мястото, с което разполагахме за срещите ни, беше твърде тясно за евритмия и скоро се отказахме от тази идея.

Краят на една антропософска среща е също толкова важен момент от работата на всяка група, както и началото. За да не се размива изживяното в пространството и етера, разделяхме се с благодарност към мъртвите. Прозвучаваше отново строфата, с която бяхме отбелязали началото на нашата среща, загасяхме свещта и тогава продължавахме да разговаряме на други теми или отбелязвахме по стара традиция съответната Задушница, когато тя се падаше в деня на срещата ни. Тези срещи на Задушница след края на работата ни остават в спомените ми като един прекрасен момент за опознаване и по-интимно общуване. Признавам, че имаше известен период, когато бях разколебана в техния смисъл, но той бързо отстъпи на сърдечната топлота и близост, които струяха от тези срещи.

До 2017 г. през година в Гьотеанума се организираха международни конференции на тема „Живот в смъртта. За една култура в подкрепа на смъртта и умирането“. Постарах се да посетя всички конференции и след това споделях наученото и изживяното с групата, а и където и когато беше уместно, включвах елементи, подходящи за нашата работа, като например рецитала „Хор на мъртвите“, който Богдана Вулпе много успешно осъществи на семинара ни през ноември 2012 г. За голяма част от изпълнителите в този хор това беше първата им среща с антропософията, което прави приносът на Богдана още по-ценен. Идеята и подготовката на този забележителен семинар в София „Живот и смърт. Култура на умирането“ възникнаха естествено от цялата ни работа в групата и с помощта на много хора – Марайке ван Хаселт, Ханс Хаслер и Пайви Лапалайнен, която за съжаление имаше здравословни проблеми и не можа да дойде, както и на Мехтелд Камън, която подкрепяше работата на групата и идеята за семинара, включително финансово. „Ариадна“ активно се включи в подготовката и успяхме да създадем настроението, подходящо за участието и на душите зад Прага. Материалите от семинара можете на намерите на следния линк: **http://www.aobg.org./literature_details.php?lit_id=313**

На следващата година се появиха още приятели, които пожелаха да се включат в такава тематична работа, затова на Архангелова Задушница 2013 г. 5-ма души създадохме „Ариадна 2“. Съставът на групата беше доста разнороден, но работата – както винаги – удовлетворяваща. След малко повече от 2 години един от приятелите – най-възрастният и най-ентусиазиран да научи колкото може повече – вече не можеше да идва, а други двама се отказаха, поради промяна в убежденията си. Така останалите двама приятели – Величка и Юлиан – се присъединиха към първата група през пролетта на 2016 г. и Ариадна продължи да работи и до този ден с 10 души. С голяма болка и съпричастност придружавахме обичаната и уважавана от всички Нина Стамова през

последната година от заболяването с молитви, а после направихме възпоменание за нея. Нейното място зае дъщеря Яна, която сякаш запълни празнотата, останала след Нина.

Някак много естествено пак след семинара в София възникна идеята да се запишат биографиите на починалите ни приятели за бъдещите поколения, които няма да са ги познавали лично. Ние сме длъжни да запазим паметта за тях като неотменна част от историята за онези първи „будители“, които разпространяваха антропософията в България и създадоха в началото малки групи, прераснали по-късно в Антропософското ни общество. „Кръстникът“ на този раздел в нашата работа беше Димитър Димчев, почитател, съмишленик и помощник на група „Ариадна“. Всички от групата се включиха в събирането на спомените за „първите“, както и на другите ни приятели, прекрачили Прага след тях. „Memento mori“, разбира се, следва новото съвременно разбиране, което Рудолф Щайнер придава на древноримската мисъл в лекциите си за „Кармичните връзки“. Разделът беше създаден през 2016 г. и биографиите в него, написани от Ариадна, могат да се прочетат на съответната страница на АОБ – http://www.aobg.org./index.php?ln=1&id=334 А Димитър Димчев ясно изрази одобрението към работата на групата, посвещавайки своя превод на книгата на Фридрих Хуземан „За образа и смисъла на смъртта“, издадена от антропософско издателство „Даскалов“ през 2020 г.

Много беше важно всички членове от групата да вземат активно участие в работата и да не останат само пасивно присъстващи на срещите ни. Смея да твърдя, че благодарение на силната мотивация, всички участваха с желание в поставените задачи. Когато изчерпахме строфите, дадени от Рудолф Щайнер за мъртвите, с които започвахме и завършвахме всяка среща, подканих приятелите да проявят творческото си въображение и да записват думите, които идват от дъното на душата им, като молитва за мъртвите. Всички се включиха, но най-постоянна и вярна на тази поетична задача остана Вихра, която със сигурност вече има материал за цяла стихосбирка. Ето само два примера от множеството прекрасни стихове на групата:

Където лежи синьото тяло на планината,
зад малки жълти цветове,
живееш ти, макар положен в земята,
и аз съм част от теб.

Юлиан Андонов

Животът ни върви
по стъпките на времето,
когато на крилете му
ще стигнем до отвъдното при вас,
души, които трепетно очаквате
да дойдем и да заживеем заедно,
в безкрайните пространства на Духа.
А дотогава; вяра и любов, смелост
светлина, търпение, смирение
и прошка за всички тук
и всички там, където сте.

Вихра Калапишева

Трябва да спомена специално и приноса на Юлия Стоянова, която още със създаването на групата изрази желание да ни запознае с книгата „Моста над реката“. Това е сборник с писма, записани от сестрата на млад и многообещаващ композитор – Бото Зигвард, роден в Мюнхен и загинал на 31 годишна възраст като доброволец в Първата световна война. Неговата силна привързаност към сестра му, която се занимава с антропософия, му позволява да направи връзка с нея след смъртта си и да споделя подробности от пътя си в духовния свят и живота там. Тя записва неговите съобщения в пълно съзнание, за разлика от медиумите, но за да бъде напълно сигурна в тяхната автентичност, се допитва до Рудолф Щайнер. Той задържа записките няколко седмици и на последвалата среща с нея изразява пълното си съгласие с описанията, дадени от брат . „Да, това са изключително ясни и абсолютно автентични съобщения от духовния свят“. Юлия превеждаше съобщенията от английски език и ни четеше в края на всяка наша среща по едно от тях, което създаваше у нас чувство за сигурност и утеха, и обогатяваше работата в групата.

Със сигурност пропускам още много от интересните въпроси и теми, които възникваха в хода на работата ни и които оживено обсъждахме. Може би приятелите от групата ще допълнят пропуските в следващите броеве на вестника. Не мога обаче да пропусна да изразя накрая благодарността си към цялата група – и тук вече ще изредя имената на всички членове на „Ариадна“: Богдана Вульпе, Величка Йорданова, Вихра Калапишева, Юлия Стоянова, Нели Евтимова, Яна Добрева, Марин Алексиев, Иван Христов и Юлиан Андонов – за безценната помощ, която ми оказаха при неоднократното боледуване през последните години. Без тяхната помощ, която ми даряваха безрезервно, със съпричастност и желание, не бих се справила. Тя ме крепеше, даваше ми сили и надежда в преодоляването на най-трудните моменти. Едно от най-затрогващите и незабравими изживявания за мен беше молитвата, която приятелите произнесоха заедно за мое здраве през първата събота на март 2019 г. Трудно ми е да изразя с думи усещането за доброжелателност, за единство и сплотеност на групата и дълбоката ми благодарност за този техен жест.

И така, въпреки прекъсването поради влошеното ми здравословно състояние и ограниченията, наложени заради т.н. пандемия, ние оставаме една дълбоко и кармично свързана група, която продължава да работи заедно в духовен план. Сигурна съм, че съвместната ни дейност е сред плодовете от земния живот, които ще отнесем в духовния свят след смъртта си. Защото както е казал Христос-Исус, „Каквото вържете на земята, ще бъде вързано на небесата“ (Евангелие на Матей, 18:18)

Диана Ботушарова

(1) Лекция от 19 март 1918, Събр. съч. 181 „Земна смърт и космически живот”

(2) Лекция от 30 април 1918 г., Събр. съч. 182.

КОНФЕРЕНЦИЯ ПО БИОДИНАМИЧНО ЗЕМЕДЕЛИЕ

11-14 февруари 2021 г.

Тази година всички присъствени събития са отменени неясно докога. През изминалата година Гьотеанумът затваря за пръв път вратите си след времето на Втората Световна война. Единствената разлика е, че дейностите продължават в дигитална среда. Дигиталната конференция събра над 1200 души от 63 държави. Сцената на голямата зала в Гьотеанума се превърна в излъчващо студио, а южното ателие - в техническа стая. Три професионални камери бяха насочени към аудиторията, лекторите и участниците в дискусията, така че цветните прозорци на залата станаха фон на излъчването. Присъствената част от конференцията се състоя от около десет регионални срещи лице в лице, например в Индия, Китай, Аржентина, Норвегия и Израел.

Секцията по биодинамично земеделие обедини усилията си заедно с младежката секция и предложи нови форми за общуване и споделяне на проблемите в една дигитална, екологична, социална и духовна конференция от 11-14 февруари 2021 г. Биодинамичното земеделие чува гласовете на младежките активисти, които говорят за климатичните проблеми и бъдещето ни. Сътрудничеството на много дисциплини направи гледната точка на климатичната криза изчерпателна и даде всеобхватен поглед върху проблематиката. Сред участниците имаше фермери, учени, учители, лекари и художници, свързани с младите хора и биодинамиката, което направи възможно преживяването и усещането, че екзистенциалният въпрос на предизвиканата от човека климатична криза може да бъде разрешен само с общи усилия.

Новият формат на конференцията беше организиран около нови форми като “Лаборатории за бъдещето”. В паралелните лаборатории бяха разгледани актуални въпроси, свързани със социалните, икономическите, екологичните и духовните измерения на климатичната криза. Друг нов организационен похват са “Михаиловите писма” - кратки, плътни текстове на Рудолф Щайнер, които той е написал през последната година от работата си. Главата „От природата към под-природата“ се занимава с централен въпрос за развитието на съзнанието: Как да намерим връзка с технологията и материализма, без да станем несвободни в резултат на това? Петра Дерцен, Якоб Бергсма и Йохана Лампрехт подхождат към този въпрос в три последователни теми с упражнения, работа по четене и малки групи за участие. В 21 работни групи, „Лабораториите за бъдещето“ на немски, английски или испански, участниците се занимаваха с въпроси като „Каква е ролята на образованието в климатичната криза?“, „Социален троичен ред като начин за преодоляване на климатичната криза?“ или „Как можем да правим бизнес със земята?“ Трогателен момент беше, когато Чарлз Айзенщайн - в лекцията си, изнесена от САЩ - призова хората да приемат Земята като живо същество, поради което всяка малка екологична градинарска работа е ценна, защото кара Земята да чувства, че тези грижи се полагат за нея.

Значението на кравата за устойчива климатична икономика беше обсъдено в лекциите на Анет Шпенглер, Роня Ейс и Уели Хюртер, а също и в спонтанна дискусионна група, в която участваха 140 души. Отглеждането на крави за производство на храни е в центъра на социалния дискурс за продоволствената сигурност и климата, докато в същото време кравата играе централна роля в биодинамичното земеделие. Анет Шпенглер успя да покаже, че животновъдството, базирано на пасища, съчетано с намаляване на птицевъдството и свиневъдството ще доведе до подобряване на обработваемите земи, пригодни за отглеждане на стойностни природни дарове за консумация от човека. По този начин може да се запази ролята на преживните животни за организма в стопанството и в същото време да се осигури продоволствено нарастващото световно население.

Когато земеделието разглежда климата, то се занимава с това да направи земята възможно най-плодородна и да намали въглеродния диоксид до минимум. Уели Хуртер, фермер и съпредседател на Секция „Земеделие“ в Гьотеанума, обобщи: „Без здравословен климат нямаме здравословни добиви“. Фермерите се борят с екстремни метеорологични условия, проливни дъждове, които стресират почвата не по-малко от сушата и я излагат на ерозия. В същото време младите хора се тревожат за земята, на която искат да живеят дълго време. Той описа, че също така е възможно да се създаде духовна атмосфера чрез дигиталния преносител, а участник от Китай потвърждава това в отзивите си: „Въпреки че конференцията приключи, силната аура, която се носи и долита като “енергията, любовта, страстта, състраданието и мъдростта на всички участници, художници, оратори и организатори, все още преминава през света. Те ни дават смелост да изследваме, практикуваме, размишляваме и творим. Етерното тяло на конференцията ще продължи да расте и да влияе върху повече хора чрез нас. „

„Сътрудничеството между фермери и млади хора ще даде тласък на обновяването.“ - казва Констанца Каликс, ръководител на младежката секция, като тя е убедена в това, защото: „Ангажираността на младите хора създава основа за бъдещето на земята“. Динамичният характер на цифровата инфраструктура направи възможно създаването на спонтанни заседателни зали. Констанца Каликс описа, че много участници активно са използвали тези преки възможности за дискусия. Това установи връзка не само с Гьотеанума, а

и между участниците от целия свят. С оглед на дигиталните срещи, според Каликс, физическата среща вече трябва да има нова, още по-висока стойност.

Сега за първи път силата на младите хора, свързани с проблемите на климата и опитът на биодинамичните фермери се обединяват. На дигиталната конференция „Дишайте през климатичната криза“ тяхната обща отправна точка е концепция за климата, която обединява факти за космическите ритми и ефекти от антропоцена във връзка с разбирането за земята като живо същество. Начинът, по който се гледа на земята - например като на склад за суровини, като същество или като свещено място в космоса - също зависи от това как се отнасяме към нея. Ценности, които играят роля в това, са уважителна връзка с околната среда, зачитане на биологичното разнообразие, екологична концепция за растеж и модели за климатична икономика и общество. Искаме заедно да поемем ободряваща глътка въздух, с която да можем да кажем: „Земята чака моя отпечатък - искам да вървя по него и да дам своя принос за общото ни бъдеще“.

„Ако разберем земята като живо същество и разширим възгледа си„ от земята до небето “, фермерите стават климатични фермери - и всеки открива възможността да се активизира сам“, обобщава Лин Бауце от Секция „Земеделие.

Ирина Папаро

СВЕТЛИННИЯТ КОРЕН И СПЕЦИАЛНОТО МУ ЗНАЧЕНИЕ В БИОДИНАМИЧНОТО ЗЕМЕДЕЛИЕ И ДУХОВНАТА НАУКА

В редица биодинамични стопанства и кръгове се споменава мистичния светлинен корен. Не мога да се върна назад дотолкова, че да си спомня кога за пръв път чух за спецификите около отглеждането му, но трябва да е било във време и място, където е липсвала светлина, защото това, което ме свърза толкова силно с този корен, е способността му да съхранява светлинния етер и да ни го предоставя чрез храненето ни.

Нека заедно се върнем назад във времето до момента, в който се поставят основите на биодинамичния курс в Бреслау (Вроцлав) през 1924 г. по инициатива на Граф фон Кайзерлинк и по-специално на Йохана фон Кайзерлинк, която съвсем ясно вижда, заедно с Рудолф Щайнер значимостта и нуждата на земеделие от нов тип. Споделените спомени са от Аделберт, Граф фон Кайзерлинк. Кобервиц (близо до Бреслау), Петдесетница 1924:

“Земеделският курс на Рудолф Щайнер беше току-що приключил. Колата стоеше пред портала, за да заведе учителя до гарата. Това е моментът, в който Йохана фон Кейзерлинк и Гюнтер Ваксмут го пресрещат с последен въпрос : „Докторе, ако успеем чрез Вашите насоки и съвети да допринесем с грижите си за съживяването на почвата, а с това и за нашите хранителни растения, ще имаме ли на разположение храна, съобразена с предпоставките на нашето съвремие и духовно търсене?

- Дори в най-добрия случай - отговори Щайнер, - това няма да е достатъчно. Би трябвало да успеете да намерите светлинния корен Dioscorea batatas, който да бъде култивиран при нас в Европа до такава степен, че да измести картофите като основна храна.” Щайнер продължава: „Това растение е единственото, което е в състояние да съхранява светлинен етер и ще бъде незаменимо за хората от бъдещето.“ Тези думи са устно предадени в точната последователност от очевидците през Аделберт фон Кайзерлинк на Ралф Рьоснер през 1989 г. Много вероятно е самият Щайнер да е споменавал и да е дал насоки за лечебните и хранителни свойства на светлинния корен на Ита Вегман, тъй като тя самата е отправяла неколкократни запитвания, кога ще може да се разчита на постоянни доставки на светлинен корен от стопанството в Кобервиц до клиниката й.

Ралф Рьоснер се свързва по този начин много силно с растението и се заема със задачата да съхранява и разпространява светлинния корен. Той събира екземпляри от цял свят и предприема пътуване през 2002 година до Китай, като изследва различни местонахождения в природата и традиционни стопанства, в които от векове се отглеждат различни видове ямс за храна, но и за традиционната китайска медицина. Той установява, че не всички разновидности на ямса имат еднакви способности и така допринася за установяване на наименованието “светлинен корен“ по начина, по който този корен отговаря на нуждите на хората като хранително растение и източник на вдъхновение, за да се справят с духовните задачи на бъдещето.

През 1753 г. родът диоскорея е въведен от Линей, който кръщава семейството на гръцкия философ и лекар Педаниус Диоскорид. Данни за живота му не са останали, но трудът му „De materia medica“ може да бъде датиран между 60 и 78 г. след Христос. Диоскорид идва от Аназарба близо до Тарос, столицата на Киликия, в днешна Турция. Обучението му преминава вероятно в градовете Тарос и Александрия. Често го наричат военен лекар, но няма доказателства за това. Описаните от него растения и тяхната поява сочат, че

той се е обучавал в Мала Азия, Египет, Гърция и Италия. Неговите трудове като терапевт и фармаколог са добре познати в целия Запад и в Османската империя до края на 19 и началото на 20 век. Той е най-висш авторитет по отношение на знанията за свойствата на растенията. В трудовете си споменава, че получава знанията си от Теофраст - на младини член на Академията на Платон. Теофраст е сред най-важните студенти на Аристотел в Перипатетическата школа и има основна роля, като поема ръководството след смъртта на Аристотел.

Веригата от знания за диоскорея от Линей - Диоскорид - Теофраст - Платон и неговите писания за Атлантида ни дават възможност чрез духовната наука да повдигнем булото и по скици на коренището, ризомите, въздушните грудки и листата да получим и друга индикация, че светлинният корен е бил предоставен на посветените в Атлантида. Подобно твърдение може да се намери в т. нар. ръкопис на Войнич на францисканеца Роджър Бейкън (1220-1292). За пръв път диоскорея бататас е пренесен от португалски мореплаватели в Европа през 1505 година, а през 1840 г. по време на картофената мана (Phytophtora infestans) е използван и като заместител на картофите.

Шан-яо (китайски: „планинско лекарство“), е специален вид от род Dioscorea, който има до 800 различни вида ямс и се среща главно в тропиците. Светлинният корен като термин е въведен от Ралф Рьоснер с цел да се защити тази конкретна разновидност от кръстосване. Основните биологически характеристики са, че представлява катерливо растение, което винаги се навива надясно, може да достигне височина до 8-10 метра и следователно зависи от външни помощни средства за катерене (шнурове, стълбове, други растения). Удебелените коренови клубени се простират съответно на дълбочина почти 2 метра. За разлика от другите видове Dioscorea, листата имат характерен червено-лилав ръб, което се вижда и върху снежнобелите, изсъхнали изрязани повърхности на корените. Между небето и земята светлинният корен е като мост - дълбоко проникващ в земните недра, и същевременно притежаващ този толкова силен стремеж да нараства нагоре. Възвисен към слънцето, той абсорбира много слънчева светлина и придава цялата си сила на листата, а с увяхването им - съответно дълбоко на корените.

Ясно разграничаване на “светлинния корен” от всички други разновидности на ямс

Разбира се, можем да изведем само външни признаци, които отличават светлинния корен (особено „наличие“ на определящия фактор за качество е светлинен етер) от другите видове ямс, но за това е необходимо специфично школуване на нашите вътрешни сетива. Възможността за съхраняване на светлинния етер е присъща с изразен инстинкт за дълбок растеж на корените на дълбочина над два метра под земята. В положението си върху стъблото листата могат да бъдат срещуположни, редуващи се в последователност, по двойки или самостоятелни, а най-характерно е тяхното оцветяване по ръбовете с червено виолетов оттенък. При разрязване на корена повърхността трябва да бъде снежно бяла и да не се окислява. Растението е двудомно, израства в мъжки или женски екземпляри, като само мъжките притежават способността да съхраняват светлинния етер.

И мъжките, и женските растения, за разлика от свойството да образуват семена, развиват въздушни размножителни грудки.

Разработването на методи за отглеждане, обработка и преработка на светлинния корен, както и на нови продукти е свързано с изследване на водата и разработване на устройства за витализацията и.

Споделяне на нашия опит от градините на Софера

Още от есента на 2019 г. се заехме със задачата да осъществим тази мечта и да отглеждаме успешно светлинния корен в България. Заедно с ценните наставления на Ралф Рьоснер получихме от него едногодишни растения от неговите екземпляри и проучихме възможността да отглеждаме разсади както от въздушни грудки, така и от едногодишни растения. Изчакахме до февруари, когато заложихме разсадите на подходящ ден корен в специална почвена смес от биодинамичен компост и песъчлива земя в съотношение 1:2, почти същото съотношение (20% компост:80% пясък) бе запазено при запълване на дървените сандъци.

Вземайки предвид спецификата на корена да нараства на голяма дълбочина и трудностите, свързани с неговото изваждане, за отглеждането му заедно с Петър Матеев бяха конструирани и изработени дървени сандъци. В етапа на обмисляне на практическите аспекти разгледахме различни варианти с отварящи се предни врати с панти, сглобки от дървени части и се спряхме на отделни сандъци, съединяващи се един в друг. Дървените сандъци бяха подредени, намазани от вътрешната страна с восък и масло и запълнени с подходяща почвена смес, а в началото на май в тях бяха положени разсадите. В желанието си да дадем повече свобода на самия светлинен корен, както и за целите на експеримента, една част от едногодишните растения бяха засадени “на свобода”. Бе избран изключително подходящ терен, близо до устието на планинско поточе, вливащо се в река Струма - терен, подходящ с почвените си дадености за отглеждането на всички видове кореноплодни растения. За отглеждането на светлинния корен бе избран естественият склон на терена, който би могъл впоследствие да бъде частично съборен и чрез този метод светлинният корен да бъде изваден от земята с улеснение. Освен от светлина, коренът се нуждае от добро количество топлина и влажност. Имахме грижата през целия сезон да осигурим наличност на постоянна влажност. В “свободното” отглеждане речната близост осигуряваше и естествено повишено количество на влажност в атмосферата, а при отглеждането в дървените сандъци, необходимата вода бе добавяна, след като бе преминала допълнително оживяване чрез формата на потока. Целият сезон имахме удоволствието да наблюдаваме развитието на листата, като за тяхното изправяне приложихме в сандъците колци от бамбук и тръстика. За да се запази почвената влажност и с цел защита и допълнително подхранване в сандъците бе засадена коприва.

На снимката се виждат разсадите с младите растения с първите листа и така характерното антоцианово оцветяване по ръбовете и вече положените в сглобените сандъци растения.

На снимката е документирано развитието на растенията в началото на септември

Работа с препаратите

Два пъти сме нанасяли динамизиран препарат 500, а след Йохани сме работили около пълнолунието с препарат 501 в ранните сутрешни часове.

На снимката се вижда въздушна грудка

С началото на есента листата започнаха да променят цвета си и да падат, което ни даде и сигнал, че коренът е напълно готов за изваждането му от земята. Подобно на археолози около всеки корен внимателно разкопавахме, така че да не се нарани, нито да се отчупи. Именно и поради трудността, с която извадихме растенията, огромна беше радостта ни от първите корени, отгледани на българска земя. В началото на ноември, заедно с приятели вкусихме и първите отгледани кореноплодни.

Другата област на дейността ни произтича от необходимостта да отговорим на особено важния въпрос: „Какво наистина ни храни? Къде мога да получа критерии за избор, така че храната наистина да отговаря на изискванията на човешкото хранене[1]?

Светлинният корен като храна

Светлинният корен е много богат на хранителни вещества кореноплоден зеленчук. Грудката съдържа нишесте,

1 Голяма част от текста е съставен със съдействието на Ралф Рьоснер, предоставени са текстове и откъси от книгата му ‘Светлинния корен”, както и споделени съвети и разговори от писмената ни кореспонденция. Голяма е благодарността ми към него за задълбочения изследователски духовен и научен принос, който тепърва предстои да бъде осмислен.

протеини, мазнини, аминокиселини, сапонини, полизахариди, слуз, витамини и 31 различни микроелемента. Специалното е не само в измеримите им и толкова богати съставки, но преди всичко във високото съдържание на светлинен етер. Физиологичният метаболизъм на светлината (способността да отделя светлина = прана от храната) се затруднява днес от високотехнологичната обработка на сурови хранителни материали. В резултат на това вътрешно качество, наличието на светлинен етер се отнема от храната ни. Консумацията на светлинни корени или техните продукти може да създаде добър баланс тук.

Подобни твърдения могат да бъдат намерени и в традиционната китайска медицина. Например там се съобщава, че Dioscorea batatas има тонизиращи свойства, за които се казва, че повдигат ума и когато се приемат редовно, той озарява интелекта и насърчава дълголетието. Също така се посочва, че насърчава и стимулира циркулацията на енергията Ци в меридианите. В китайската билкова медицина и в традиционната китайска медицина се описва: „Шан Яо - сладък, неутрален, влияе върху функциите на далака, белите дробове и бъбреците. Неговият разкрасяващ ефект върху кожата и косата също е известен отдавна. Той ви придава гладък, еластичен тен и блестяща, силна коса."

От конвенционална медицинска гледна точка светлинният корен има интересни съставки, например съдържа растителния хормон диосгенин, който може да се превърне в прогестерон в организма. Бащата на олимпийския герой от Ямайка Юсейн Болт наскоро казва пред световната преса, че успехът на сина му се дължи на корен от ямс.

В момента светлинният корен преживява ренесанс, особено в Централна Европа, тъй като беше открито, че със своята жизненост той може да противодейства на непрекъснато нарастващите тенденции на втвърдяване в човешкото тяло. Следователно действа много здравословно и ободряващо, особено за хората в модерните общества. Той дава сила и насърчава свободния поток от жизнени сили, полезен е не само за тялото, но и за ума и духа. Определено научно потвърждение за светлинната енергия в растенията е предоставено от немски биофизик и учен Фриц-Албърт Поп с откриването на „био-фотони", при което той дава основание да приемем, че био-фотоните и светлинните етери не са еднакви

Ободряващата сила на светлинния етер

Днешното разбиране за човешкото хранене е резултат главно от разглеждането на храната от гледна точка на нейната вещественост. Ралф Рьоснер споменава, че такъв акцент върху съставляващите вещества свежда минералите, растенията и животните само до "доставчик на субстанция". В резултат на такъв едностранен подход, се задействат сили, които ни дават сигнал че е „отговорно" (напр. в контекста на необходимостта от възможно най-голяма надеждност на химическия състав) да бъдат извлечени от тези „ненадеждни" доставчици на веществата по биохимичен път или да ги модифицираме чрез високотехнологични процеси по такъв начин, че да бъдат „надеждни" и да могат да отговарят на изискванията на нашето стандартизирано икономическо общество. Паралелно с разпространението на такава гледна точка, до голяма степен е загубено знанието, че природното вещество има съществено различно качество от веществото, произведено по биохимичен път или обработено чрез високотехнологични процеси. Без да е необходимо да навлизаме в повече подробности на този етап, тези взаимоотношения формират основата на нашата работа. Ралф Рьоснер споменава, че при тези условия сега насочваме вниманието си към (живата) същественост на растителното царство: По този начин неговите собствени закони, които са в основата на растителното същество и външния му вид, трябва да се разбират само като съвкупност, състояща се от минералното царство, от една страна и животинското царство, от друга. Под собствени закони разбираме законите на природата като израз на микрокосмоса, а космически-ритмичните формиращи сили като израз на макрокосмоса. За да вплетем това, което се има предвид тук, в истинско разбиране, може да бъде от помощ, ако се опитаме да се откъснем от идеята да разглеждаме едно растение, както сме свикнали, единствено чрез ботаническите му характеристики и неговата образност. Тази първоначално непозната визуална дейност е възможна за нас, защото хората, подобно на растенията, имат в себе си външния вид на земята, какъвто я срещаме днес. Така очевидно „отделните" царства на природата, минералите, растенията и животните ще добият представата за общото ни развитие. Ако погледнем много назад в историята на земята, ще видим планета с водниста консистенция, пронизана от многообразни, желатиновидни образувания, които са я покрили като килим от водорасли. В края на този етап от развитието на земята килимът от водорасли достига състояние на разцвет и след това умира. В този процес на умиране старото, дотогава еднообразно вещество на земното тяло се разпада на трите области: Минералът се утаява в една посока, образувайки тялото на новата земя. Чрез това изпадане на „мъртвото", така да се каже чрез жертвата на единството, животът се пробужда в другата посока, в което съзнанието вече може да се развива. От представеното трябва да стане ясно, че царствата на природата, както ни се струват днес, произхождат от една пра-субстанция. Старото вещество се структурира и се проявява отделно във физическото. Това разделяне не се случва в космическо-етерното и не в духовното. Царствата на природата с техните закономерности образуват полюса на растението, който се появява във вътрешната и външната природа. Те намират своя израз в устройството на отделното растение. В същото време, като стои в определена среда, изложена на космоса - космическите, ритмични сили на атмосферата, която ни заобикаля като противоположен полюс - това единично растение съдържа идеята за първоначалното растение. Това разбиране за растителния живот, съчетано с разбирането, че храненето служи не само за изграждане и поддържане на физическото тяло, но и за насърчаване на целия човешки потенциал формира основата за нашата работа.

Старият поток от храна, обаче, има за задача да насърчава развитието на физическото тяло по такъв начин, че все повече и повече в него да може да се развива човешко съзнание. В същото време е необходимо в смисъла на по-на-

Снимка от биодинамичната градина на Гьотеанума през октомври 2020 г., на която ясно се виждат високите стъбла, повдигнати с цели дървета и големи клони с все още зелените листа на светлинния корен.

татъшното земно развитие съзнанието да може да достигне нивото на следващия висш елемент на битието, етерното тяло, според неговите условия. Това е задачата на новия поток от храна. Съветът на Рудолф Щайнер може да бъде полезен тук, „че човек трябва да види процеси, които са останали във веществата“.

Ирина Папаро

ЦВЕТНИТЕ ЕСЕНЦИИ НА Д-Р БАХ

Историята на едно домашно

Ранно утро в Емерсън колидж. Месец Август. Топло и свежо е в гората Ашдаун, а тя е направо могъща. Простира се надлъж и шир на юг от Лондон, та чак до брега на морето. Някъде из сърцевината се намира Антропософският университет на Англия “Емерсън колидж”. „Ама къде отивате вие – в средата на нищото?“ - така ме попита таксиметровият шофьор, който ме закара до колежа от Лондон. Така е, мястото е вълшебно и скрито. Няма обществен транспорт, който да стига до там. Всяка сутрин в седем часа изминавам разстоянието по горската пътечка от закътаната в гората къщичка, в която живея тук, до главната сграда на колежа, за да изпия чаша чай навън, на поляната. Обичам този разбуждащ контраст между горещата, ритуална в Англия напитка и прохладния кристален въздух на утрото в гората. След тази наслада ще закуся в столовата на колежа с даровете от био-динамичната ферма, която го опасва, с благодарност към неуморния труд на студентите био-динамици и техните преподаватели и ще се запътя с трепет към поредния учебен ден от моя летен курс. Тук съм, за да изучавам цветните есенции на д-р Бах с моя първи учител в антропософската духовна наука Рийд Шоу.

За цветята на Бах може да се прочете много, дори повече от неговите последователи, отколкото от него самия...и вече съм го направила. Неведнократно, почти до наизустяване, съм преповторила пасажи от единствената му книга „Излекувай сам себе си“. Преди да се присъединя към курса на моя учител съм изчела всичко, което е било достъпно. Имам пълния комплект с 38-те вълшебни лечителя, избрани, измедитирани, описани от Едвард Бах, някъде недалеч от тук, сред тучните ливади на английската провинция през 30-те години на 20 век. Лекарят, хирургът, хомеопатът, лечителят Бах поставя венец на своя житейски път с най-финото и одухотворено лечение, познато до днес. Ужасен от жестоките рани, нанесени на Човека през първата световна война, хуманистът Бах отстъпва хирургията и конвенционалната медицина на своите колеги и се отдава на изучаване, прилагане и развитие на принципите на хомеопатията, а по-късно напълно се оттегля, за да започне своя дълъг „разговор“ с цветята...и росата.

Всяка сутрин, докато пристъпвам към новия ден по росната пътечка в колежа, усещам росата под стъпките си, виждам я да блести по листенцата и тревите, усещам я с порите си. За първи път усещам, виждам, запознавам се съзнателно с елементарните същества. Мисля много за Ундините, елементалите на водата. Те пърхат около мен и ме приемат в своето царство, пеят ми волните си водни песни край езерцето с водните лилии, Силфите изтъкават във въздуха хармония от тяхната мелодична песен, Саламандрите им подават своя огнен ритъм с палавите си слънчеви зайчета, Гномите държат изпод земната твърд исото – дълбоко, пълно с красиви обертонове, непоклатимо. Предстои ми да слушам виртуозните изпълнения на хора на майката природа в гората Ашдаун още 14 дни, а после ще ги запазя завинаги в сърцето си. Още при първите занятия в курса нашият учител ни е отвел под един вековен дъб за медитация – свързване с елементарните същества. След това незабравимо преживяване вече си представям, че точно така е работил и доктор Бах. Какво ли още бих могла да науча за всичко това през следващите дни?

Рийд Шоу ни запознава с основите на антропософската медицина и човекознание. Отново в медитация той ни отвежда в храма на Архангелите, по светла стълба ни изпраща на пътешествие – посещение на планетите и формулира седемте стъпки на Розенкройцерската инициация: обучение, четене, начало на разбирането за духовния свят; съзерцание на природата; четене и разбиране на езотеричен текст; подготовка на философския камък, ритмично дишане и ритъм на живот за регенерация на физическото тяло; свързване на микро- и макрокосмоса, единение с висшите светове; живот във вселената; Божествена благословия.

На „случаен“ принцип в курса сме събрани 12 души от цял свят. Двама американци, две възрастни англичанки - ревностни последователки на делото на доктор Бах, едно момиче от Южна Африка и нейната майка, една еврейка от Израел, една австралийка, една будистка от Тайван, един от Ирландия, един от Германия и аз – от България... Работим, подредени в кръг – 12 ученика. „Случайно ли е, че сте толкова? Едва ли!“ - сам си отговаря Рийд. И ето, че след всички тези вихри на процеса се завръщаме при росата. Доктор Бах благоговеел пред нея, разказва ни нашият учител. Всяка сутрин, докато се вслушвал в посланията на растенията и се опитвал да ги разчете, съзерцавал магичните блестящи кап-

чици. Чувствал, че квинтесенцията на посланието на всяко растение се съдържа именно в капките роса. Чудел се как да събира тези капки от набелязаните от него важни лечители по поляните. Опитвал се да го прави, викал помощници, но се оказало трудно, а количествата – недостатъчни. Тогава му хрумнало да призове на помощ още Ундини и започнал да използва водата от лековит извор в района. Потапял свежо набраните росни цветове в тази вода, а те, под въздействието на слънчевите лъчи отдавали посланието си на водата. Именно водата от този извор в чистия вид доктор Бах включил и в набора от 38 цветя - Скална вода за възвръщане за чувството за свобода и радост. Точно както водата тече свободна и радостна, така тази есенция отнася липсата на гъвкавост и постоянния самоконтрол, който хората си самоналагат, казва доктор Бах.

Всъщност доста малка част от лекциите и практиките на Рийд Шоу са посветени конкретно на цветните есенции. Съображението му е, че за тях вече е написано достатъчно много. По-важно за него е да опише и изтъче канавата на контекста, в който тази терапия възниква и започва да се прилага, а той е едно по-висше, духовно разбиране за човека, природата и лечебното изкуство. Дава ни съвсем кратки, лични зарисовки за цветята, които черпи от личния си терапевтичен опит. Привеждам тук няколко примера:

Скална вода (Rock Water) - за свобода от оковите на гравитацията и дуализма; Върбинка (Verveine) - срещу фанатизъм, който руши идеите, за хора с благородна душа, идеите на които остават недоразвити и ригидни и пораждат фанатизъм, който в крайна сметка ги разрушава. С цвета на Върбинката Рийд илюстрира състоянието и нуждите на руската душа; Див овес (Wild Oat) - същество с голяма нежност, ражда в личността фокус, съдържа високи женски качества, мадоната на цветята; Джел (Holly) - символизира раждането на Христос, растението на любовта в сърцето, мъжкият принцип; Европейска лоза (Vine) - вътрешен портрет на волята. За хора с воля, лишена от морал. Тази есенция Рийд ни представи като конституционална за своята родина - САЩ; Дива Роза (Wild Rose) - тя е една прегръдка. Тя пречиства кръвта и връща любовта към живота.

Изненадващо всичко завърши с едно...домашно. Нашият учител раздаде в кръга текст, разпечатан за всеки. Получих своя и прочетох – „Отче наш“. Под заглавието следваше текст, на пръв поглед познат, а всъщност съвсем различен. Все пак годината е 2006 - началото на заниманията ми с антропософия.

Рудолф Щайнер изричал Господната молитва изправен и на висок глас още в своето жилище в Берлин. Изричал я така, че да могат и съседите му да го чуват. В края на своя живот с последните си сили той се изправял на крака два пъти на ден и я произнасял все така, на висок глас, за да може минаващите покрай студиото му да чуват молитвата:

Отче наш, Ти, който си бил, си и ще бъдеш в нашето най-вътрешно същество! Твоята същност да се прослави и възвиси в нас;

Твоето царство да проникне в нашите постъпки и в начина на нашия живот;

Твоята воля да изпълним в делата на нашия живот така, както Ти, Отче, си я заложил в дълбините на нашите души.

Храната на Духа – хляба на Живота Ти ни предлагаш преизобилно в променящите се условия на нашия живот.

Нека милостта ни към другите да възмезди греховете, сторени на нашето същество.

Изкусителя не допускай да проникне в нас извън възможностите на нашата сила, защото изкушението не може да живее в Твоето същество. Изкусителят е лъжа и заблуда, от които Ти, Отче ще ни изведеш чрез светлината на Твоето познание.

Твоята сила и слава да пребъде в нас вовеки веков! Аум! Амин!

Всички четяхме наум и съсредоточено думите на молитвата. След като ни даде малко време, Рийд разказа каква ще бъде задачата ни през последната вечер преди края на курса: да медитираме върху отделните колена на молитвата и за всяко едно от тях да изберем една или няколко цветни есенции. Обеща ни на следващия ден да ни даде своето собствено предписание, но не и преди да е изслушал предписанията и обосновките на всеки един от нас, за да не ни сугестира. Какво и как се случи през тази вечер на размисъл и медитация, както и резултатите от това, представени на другия ден от всеки участник в групата и от нашия учител е дълга история. Комбинациите от цветята-лечители бяха най-неочаквани и разнообразни, но бяха и обосновани перфектно от всеки един от нас. По този вълнуващ и изключително творчески начин Рийд ни преподаде най-важния урок, този за Философията на свободата. Едноименният труд на Рудолф Щайнер той смяташе за най-важното наследство, завещано ни от него.

Калина Радичева

Емерсън колидж - библиотека

МЕДЪТ КАТО ВЕЛИКДЕНСКА ХРАНА

В древни времена пчелният мед е бил нещо специално. Той не е служил за храна като днес, а се е използвал в култовите ритуали и за медицински цели.

За произхода на меда научаваме от Плиний: „Медът произлиза от етера преди изгрева на великото светило, по времето, когато Сириус излъчва светлина. При първите лъчи на слънцето човек намира листа от дървета, покрити с мед. Падайки от далечни височини, той е проникнат от изпаренията на Земята, издигащи се към него. Тези изпарения преминават през телата на пчелите, изпридат се заедно със сока, който идва от цветята и е поставен в кошерите."

Медът дава отмора и сън, затова Зевс приспива Кронос със смъртоносен сън. Според древното учение, човекът вижда в меда образа на смъртта, вярвайки, че смъртта е сладка, а животът - горчив. По времето на Омир медът се използвал в жертвоприношенията. Съдове, пълни с мед, стояли до телата на загиналите Хектор и Ахил. Жертвите и култовите обреди са изисквали големи количества мед. Той е бил необходим за жертвоприношенията на Боговете и особено на Бога на Слънцето.

Пчелите и медът се подчинявали на Богинята на Земята, Деметра, както и на Персефона, водеща душата към Луната. Дионисий бил наречен баща на пчелите и Бог на меда. Пчелите били любимите същества както на Церера, така и на Артемида. Те били наричани „мелиса", което на гръцки означава пчела. Първият цар на остров Крит бил Мелисей, чиито дъщери Амалфея и Мелиса хранели новороденият Зевс с козе мляко и мед. Медът е известен като земно проявление на небесната мъдрост. За тялото той е това, което за душата е божественото Слово.

Рудолф Щайнер казва на работниците на Гьотеанума: „Ако ядете пчелен мед, ще почувствате непрекъснато нарастваща сила в себе си. Медът има формираща сила за човека". Но каква сила се има предвид?

Парацелз казва: „В света има само три неща: небе, земя и човек". От Космоса върху Земята се изливат леки кварцови сили, силите на Слънцето, планетите и небесните звезди. Те образуват растения, които растат към светлината и топлината, за да формират листа и цветя. При човека силите на кварца се спускат от областта на главата към тялото. Силите на кварца обаче са концентрирани не в минералните кристали, не в материята, а действат като стимулиращ импулс на волята. При пчелите тази сила също няма материален живот. Тя се изразява в тяхната строителна активност, във формирането на шестоъгълната клетъчна структура на пчелната пита. Ние откриваме подобна структура във веществото на човешката бедрена кост.

Лечебният ефект на меда е свързан не само с отделни биологично активни вещества, но преди всичко с космическата сила на шестоъгълника, която лежи в основата на кварцовия кристал и в умалена форма се изразява в шестоъгълната структура на пчелната пита. При формирането на цвета на растенията се получава плодотворна комбинация от земни и небесни сили, когато топлината, въздухът и светлината проникват във водата и земните елементи. И това е светът на насекомите, особено пеперудите и пчелите. Цялата мирова среда влияе на кошера. Животът на пчелите трябва да се изучава на духовно ниво. Всеки живот първоначално е нещо духовно. Пчелите летят във въздуха, изпълнени с любов. Те внасят в кошера това, което живее в цветята. Животът на тази покълнала любов също е вътре в меда. Сега вече можем да разберем по-добре твърдението на Плиний за произхода на меда. Благодарение на меда силите, които образуват човешкото тяло, стават възприемчиви към космическите сили на кварца и силите на любовта, които живеят в цветята, Те се внасят в кошера от пчелите и там се обработват.

Какъв е лечебният ефект на меда върху застаряващия човек?

„Медът има благоприятен ефект върху възрастните хора, ако го ядат без мляко. Трябва да разберем, че стареенето по правилния начин означава такова използване на застаряващо тяло, при което оставаме пълни със сила. Тялото остарява, но го използваме по начина, по който сме го правили като деца. Би трябвало да можем да опложданме мислите си с духовното познание, без да прибягваме до помощта на тялото си "(Рудолф Щайнер).

Колкото по-възрастни ставаме в човешкото си същество, толкова по-често се питаме за смъртта. Но материята произтича от духа; тя не е нищо друго освен сгъстен дух. Следователно, физическото тяло може да се разглежда като комбинация от сили. С течение на времето обаче има риск от влошаване на нормалния процес на стареене. Още преди 2000 години е съществувала опасност от втвърдяване на човешката организация, предварително определеното развитие на земното човечество е започнало да става неосъществимо. Целта на Мистерията на Голгота е да може физическото тяло на човека да придобие нови сили и да създаде възможност в бъдеще за въплъщението на душите в човешките тела. Този спасителен акт се отнася за физическите и етерните тела. За астралното тяло и Аза, напротив, са необходими активни духовни усилия в познанието, за да може човек да получи Христовия импулс. Благодарение на наслада от меда, особено сред застаряващите хора, телесността се засилва и духовната мъдрост може да бъде проникната по-добре чрез необходимите сили на мислене и съзнание. По този начин ние виждаме активния ефект на меда върху правилното развитие на тялото при децата и мисловните сили при възрастния човек. И тук откриваме Христос като Лечител. Изкуството на лечението води началото си от Мистериите. За да разберем връзката между човека и отделните природни вещества, е необходимо да разгледаме произхода на човека и света. В хода на еволюцията на човечеството има две посоки на развитие: възходяща и низходяща. Пътят, който човечеството изминава, за да стане мислещо същество, се противопоставя на минерализацията на човешкото тяло и света. Без тази полярност душевно-духовното съществуване на Аз в тялото би било невъзможно. Човек изпада в болезнено състояние, когато се потопи твърде дълбоко в своята телесност, или когато напусне тялото си. Когато попаднем в полето на напрежение между Луциферическите и Ариманическите сили, възникват две възможности - да отпаднем от развитието и да се разболеем. В това поле на напрежение силата на Архангел Рафаел се превръща за нас в универсален лечебен принцип. Рудолф Щайнер казва, че великият учител Рафаел, всъщност, е Меркурий с жезъла. И всичко, което може да се изучава в тази област, става под ръководството на великия учител Рафаел. А това знание е скрито във великденския култ.

Христиан Дикрайтер

Превод: *Веселина Велкова*

ПОКАНА
ЗА ОБЩОТО СЪБРАНИЕ НА АНТРОПОСОФСКОТО ОБЩЕСТВО

УС на сдружението уведомява всички членове, че свиква редовно общо годишно събрание на 11. април 2021г. (неделя).

Събранието ще се проведе в читалище „Акад. Андрей Стоянов“ с адрес: гр. София, ул. „Искър“ № 62.

Начало на Общото събрание – 13:00ч. (при спадащ кворум – от 14:00ч.)

ДНЕВЕН РЕД:

1. Доклад от Председателя за дейността през 2020г.
2. Годишен финансов отчет за 2020г.
3. Обсъждане и изказвания по доклада за дейността и финансовия отчет.
4. Обсъждане на въпроси относно бъдеща дейност и инициативи.

Молим всички участници в събранието да носят членските си карти.

ПОКАНА
за Великденски празник на Антропософското общество – 2021г.

дата: 11.04.2019г. (неделя)
място: читалище акад. Андрей Стоянов
адрес: София, ул. „Искър“ № 62

ПРОГРАМА

11:00 - 11:30 – старинна музика от квартет „Музика Антика София“ с ръководител Христо Маринов
11:30 - 11:50 – евритмично представление – група за евритмия с ръководител Галина Бертелсон
11:50 – 12:10 – вокални изпълнения от групата за антропософска терапия чрез пеене
12:10 - 13:00 – Рафаел и Мистерията на Голгота – лекция на Трайчо Франгов

Дискусия на тема „*Световните проблеми днес през призмата на антропософията*“ ще се проведе в Пловдив на 9 и 10 април (петък и събота) 2021 г.

Сред темите: „Ковид”, „Пандемията”, „5G мрежата”, „Големият рестарт” и др.

Начало 18 часа на 9 април, край – следобед на 10-ти. Необходимо е потвърждение за присъствие до 31 март.

Организатор: Аделина Фисинска. Телефон и имейл за контакт: 0885622344/ adelinafisinska@mail.bg

АНТРОПОСОФСКИ ГРУПИ

ВАРНА

Антропософска група
„Михаилова ковачница"
Радослава Ангелова
тел. 0878 478 638

ЯМБОЛ

Група **„Светлина"**
д-р Ива Манева, тел. 0887 179 057

ПЛОВДИВ

Група **„Мани"**
Тони Кюмюджиян-0888992862
Мартин Атанасов-0883604339

СОФИЯ

Група **„Михаил"**
Лалка Фингарова, тел. (02) 868 99 49; 0888 263 741

Семинар „**Антропософско лечебно пеене**“
Калина Радичева 0888 227 017
Красимира Калчева 0878 909 312

Антропософски кръг **„Аристотел"**
Доц. д-р Иванка Кирова,
тел. (02) 831 78 74

Група **„Рудолф Щайнер"**
Александър Бояджиев
тел. 0888 406 095

Група **„Ариадна"**
Диана Ботушарова
тел. (02) 840 7643; 0879 923 866

Група **„ЛОГОС“**
Константин Йорданов
тел. 0894 515 355

Група **„Космософия"**
Лиана Антонова, тел. (02) 856 67 35

Курсове по антропософска социална арт-терапия
За връзка:
Снежана Бечева 0887 049 946
Вихра Калапишева 0887 152 335.

СТАРА ЗАГОРА

Група **„Антропос-София"**
Дора Петрова, тел. (042) 643 500

Група **„Рудолф Щайнер"**
Георги Акабалиев, тел. 0878 398 509

Евритмия за деца и възрастни
Диана Демирева, тел. 0887559777,

Социална художествена терапия „Дъгата на Дочка"
Дора Петрова, тел. (042) 643 500

ФОНД за НАБИРАНЕ на СРЕДСТВА за закупуване на Антропософски дом в София (към АОБ)

Дарителски сметки:
BGL BG24UNCR76301075590031
USD BG10UNCR76301175509595
EUR BG07UNCR76301475508630

Текуща наличност: 4735 лв.
За контакти:
Георги Акабалиев – 0878 398 509
Александър Бояджиев – 0888 406 095
БЛАГОДАРИМ!

Скъпи приятели, уважаеми читатели на „**Антропософски вести**”,

Всеки, който желае да изкаже мнение или коментар по разискваните в настоящия и бъдещите броеве на вестника теми, може да ни пише на e-mail: **vestnik@aobg.org** . **Очакваме ви**.

От редакцията

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Христина Ангелова
Веселина Велкова
Диана Ботушарова
Юлия Стоянова
Георги Акабалиев
Тел: 0889 291988; 0897 728885
e-mail: vestnik@aobg.org
уебсайт: www.aobg.org

Отговорност за съдържанието на публикуваните материали носят единствено техните автори.